

4 *prosinec*
2025

Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Vybrané aspekty decentralizované autonomní
organizace (DAO) pohledem autorského práva

25. výročí přijetí autorského zákona z roku 2000

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

Programy na podporu a rozvoj mladých
vynálezců a zlepšovatelů

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 3
DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

4/2025

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč

**ÚŘAD
PRŮMYSL OVÉHO
VLASTNICTVÍ**

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 54 Kč.
Roční předplatné 216 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávký, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.
Ing. Roman Buček
JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.
Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.
JUDr. Adéla Faladová
Mgr. Vendula Haltufová
JUDr. Michal Havlík
Mgr. Eva Hazuchová
Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.
Ing. Radka Konderlová, MBA
Ing. Martina Kotyková, Ph.D.
Ing. Robert Kutil, Ph.D.
Ing. Bc. Ivan Lukšíček
JUDr. Jiří Macek

RNDr. et Mgr. Růžena Štemberková, Ph.D., MPA
Mgr. Lukáš Zmeškal

Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.
Mgr. Vendula Haltufová
Mgr. Eva Hazuchová

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

už je tady zase zima a s ní i poslední letošní číslo časopisu Duševní vlastnictví. Čekají na Vás články a rubriky, vybraná judikatura, aktuality a další hodnotný obsah. Autorky i autoři, redakční rada, redakce i grafické opět věnovali přípravě tohoto čísla časopisu mnoho hodin a zaslouží si poděkování.

I tentokrát naleznete řadu myšlenek a zajímavých podnětů, ale nebudu je zde komentovat. Zážitek ze čtení, přemýšlení a hodnocení ponechám na každém z Vás.

V tento předvánoční čas často myslíme na to, co všechno jsme chtěli udělat, co jsme opravdu udělali a co bychom rádi udělali v nadcházejícím roce. Jaký rok to asi bude?

Bude to bezesporu rok plný velkých výzev, z nichž celá řada jistě překračuje naše dnešní představy. Bude to ale také rok zcela malinkých úkolů všedního dne, bez nichž bychom nebyli tím, kým jsme, a nebyli bychom tam, kde jsme. Vždy si však musíme připomínat, že na tom nejsme vůbec špatně, to jen v éteru kolem nás poletuje všeobecný neklid a snad i nespokojenost.

Svět se mění obrovskou rychlostí, což v mnohých vzbuzuje rozpaky, nedůvěru a někdy i obavy. A to je naprosto přirozené. Ale také se vytrácí pospolitost a schopnost dělat věci, protože jsou správné, a ne proto, že nám přinášejí zisk. Naštěstí je pořád hodně lidí, kteří si tato rizika moderní doby uvědomují, upozorňují na ně a snaží se zmírnit jejich negativní dopady.

Všeobecný pokrok však také nahrává snahám o zjednodušování si plnění velkých i malých úkolů. Už není až takový problém naučit stroj „přemýšlet“ nebo dokonce i „tvořit“ či zdánlivě rovnocenně interagovat s člověkem, ale položme si ruku na srdce, opravdu je toto tím „přemýšlením“ a „tvorbou“, jaké chceme pro běžný život? Nenahrazuje toto náhodou neschopnost, lenost, nevzdělanost? Stroj nemá, a ani nemůže mít, emoce, city, empatii, životní zkušenosti atd., což jsou základní předpoklady pro život. Stroj je jen stroj. Ano, složitý, sofistikovaný, (zdánlivě) chytrý a vševědoucí, ale pořád jen stroj. Stroj dělá jen to, k čemu je naprogramován. Nelze ve všech oborech lidské činnosti nahradit člověka strojem, jakkoli by ten stroj byl pokročilý a sofistikovaný. Množí se snahy přenášet základní lidskou odpovědnost a rozhodování na stroje. Opravdu to chceme? Moje oblíbená otázka v takových situacích je: „A co se stane, když ten stroj nebude mít elektřinu?“ Odpovědí je obvykle jen mlčení, nebo prosté proklamace „to nemůže nastat“. No, myslíme si o tom, co chceme. Zcela jistě však již nějakou dobu probíhá novodobá „průmyslová“ revoluce, aktuálně tedy vedená pod vlajkou „umělé inteligence“. Bez ohledu na to, co jsem napsal na předchozích řádcích, jsem však přesvědčen, že i s tímhle se dokážeme vyrovnat a najít správnou cestu. I když se to nyní může zdát velmi obtížné.

Vážené dámy, vážení pánové,

přeji Vám co nejklidnější závěr roku 2025, úspěšný start do roku 2026 a mnoho krásných chvil strávených s časopisem Duševní vlastnictví. A co nejméně starostí a strastí. ✓

Ing. Roman Buček

předseda Komory patentových zástupců

OBSAH 4/2025

RECENZOVANÉ ČLÁNKY

Petr Tomčíak: Vybrané aspekty decentralizované autonomní organizace (DAO) pohledem autorského práva	3
--	---

ČLÁNKY

Adéla Faladová: 25. výročí přijetí autorského zákona z roku 2000	14
Josef Zima: Programy na podporu a rozvoj mladých vynálezců a zlepšovatelů	25

EVROPSKÉ PRÁVO

Jana Klimentová: K rozhodnutím stížnostního senátu EPÚ T 1053/22, T 2274/22, T 1673/22, T 1739/22, T 2829/19	29
---	----

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky	36
--	----

AKTUALITY	42
------------------------	----

ZAJÍMAVOSTI	46
--------------------------	----

ENGLISH – CONTENTS

PEER-REVIEWED ARTICLES

Petr Tomčíak: Selected Aspects of Decentralized Autonomous Organizations (DAO) from a Copyright Perspective	3
--	---

ARTICLES

Adéla Faladová: 25th Anniversary of the Adoption of the Copyright Act of 2000	14
Josef Zima: Programs to Support and Develop Young Inventors and Innovators	25

EUROPEAN LEGISLATION

Jana Klimentová: Decision of the Board of Appeal of the EPO T 1053/22, T 2274/22, T 1673/22, T 1739/22, T 2829/19	29
--	----

JUDICATURE

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Selected Decisions of the Court of Justice of the European Union and Preliminary Injunctions	36
--	----

NEWS	42
-------------------	----

CURIOSITIES	46
--------------------------	----

Vybrané aspekty decentralizované autonomní organizace (DAO) **pohledem autorského práva***

Mgr. Ing. Petr Tomčiak,

*doktorand, Katedra podnikového a evropského práva,
Vysoká škola ekonomická v Praze*

1. Úvod

Kryptoaktiva a blockchain, jako technologický fenomén, stále více pronikají do různých oblastí života a stávají se jedním z motorů inovací současného světa, nejen v oblasti financí či byznysu. Kryptoaktiva se používají ve stále více odvětvích, včetně umění a kreativního průmyslu prostřednictvím tzv. NFT (*non-fungible tokenů*). Technologie distribuované databáze (tzv. DLT) umožňuje zabezpečené a transparentní uchovávání a správu dat. Operace, jež tradičně vyžadují prostředníka, se pomocí DLT dějí decentralizovaně. Tento princip otevírá prostor také pro organizace strukturované podle nových principů. V tomto kontextu nabývá na významu koncept tzv. decentralizovaných autonomních organizací, známých jako DAO (*Decentralized Autonomous Organization*). DAO si lze představit jako skupinu osob, jakousi digitální komunitu přijímající rozhodnutí prostřednictvím hlasování. Rozhodnutí komunity jsou transparentně zaznamenávána pomocí technologie DLT a vykonávána automaticky pomocí smart kontraktů

(„smart contracts“ nebo také inteligentních smluv), pokud jsou splněna předem stanovená kritéria. Rostoucí popularitu DAO potvrzují recentní data. K roku 2025 existuje přes 13 000 aktivních DAO projektů po celém světě, přičemž tyto projekty v součtu spravují přibližně 25 miliard dolarů a do řízení je zapojeno 11 milionů členů (držitelů tokenů umožňujících se na řízení DAO účastnit).¹

S technologickým fenoménem DAO se pojí právní otázky, mimo jiné v oblasti duševního vlastnictví. Na některé otázky se autor v článku pokouší přinést odpovědi. Stávající právní úprava napříč jurisdikcemi je založena na předpokladu centralizovaného subjektu a definovaných vlastnických vztahů fyzických či právnických osob, což je v rozporu s decentralizovanou povahou DAO. Článek se zabývá perspektivou autorských práv, přičemž neopomíjí obecnější pohled práva na DAO. Autor v článku hodlá za využití doktrinárního výzkumu přispět k diskuzi o DAO v oblasti autorského práva a identifikovat právní výzvy, které se objevují při fungování. S ohledem na novost tématu hodlá autor v článku české právnické komunitě koncept DAO přiblížit a nabídnout perspektivy českého práva. Autor nejprve shrnuje současný stav vědění, aby identifikoval mezeru v poznání. Pomocí teoretických východisek a rozboru fungování DAO dále autor nabídne

* Článek vznikl v rámci grantového projektu IGS „Prevention of Crypto Asset Fraud and Failure of Related Service Providers in an International Context“ na Vysoké škole ekonomické v Praze.

1 COINLAW. *Decentralized Autonomous Organizations Statistics 2025: Market Growth, Governance, and Industry Adoption*. 20 August 2025. Accessed on 15 September 2025. Available at: https://coinlaw.io/decentralized-autonomous-organizations-statistics/?utm_source=chatgpt.com.

právní analýzu. Součástí článku je rovněž občasný exkurz do zahraničních právních úprav. Závěrem autor provádí syntézu poznatků.

1.1. Současný stav poznání a mezery výzkumu

Ač je téma článku velmi novátorské, existují odborné články z různých vědních disciplín, které se konceptem DAO zabývají. Autor začne své pojednání shrnutím současného stavu poznání pomocí rešerše dostupné literatury. Existující literatura poukazuje na potenciál DAO změnit tradiční formy řízení a správy společností pomocí principu decentralizace. Současně existující články identifikují řadu technologických a právních výzev. Fungováním DAO a souvisejícím problémům se věnují např. Augustin, Eckhardt a de Jong, kteří přehledově analyzují přínosy a benefity DAO a tzv. smart kontraktů.² Článek L. Liu a kolektivu autorů shrnuje vývoje konceptu DAO a upozorňují na jejich význam pro decentralizované finance, přičemž zároveň zdůrazňují limity škálovatelnosti a řízení konsenzu.³ Wang a kolektiv se pak zaměřují na empirické zkoumání řízení v rámci DAO a podávají analýzu hlasovacích mechanismů a participace členů v systému decentralizovaného systému.⁴

Významnou oblastí zkoumání je samotná právní povaha DAO. Cheng analyzuje potenciální právní osobnost DAO a s tím spojené otázky odpovědnosti za právní jednání, včetně způsobů regulace.⁵ Cheng dále zdůrazňuje rozpor mezi globální povahou DAO, jež z definice nezná hranic, a omezené jurisdikce národního právního řádu.⁶ Článek autorů Napieralska a Kępczyński se zaměřují na otázku odpovědnosti jednotlivých účastníků DAO, kdy

autoři srovnávají DAO s existujícími právními osobami. Autoři analyzují právní úpravu v jurisdikci, kde bylo DAO uznáno jako specifická právní entita mající právní osobnost. Krok zákonodárce ve státě Wyoming (USA) autoři podrobují analýze a docházejí k závěru, že jde o možný model i pro jiné jurisdikce, byť přiznávají marginální dopad tohoto kroku v mezinárodním měřítku.⁷ Existující projekty DAO, jako jsou např. MakerDAO a Uniswap DAO, rozebírají Ziegler a Zehra.⁸

Princip DAO je založen na konceptu „smart contract“, který je jedním ze základních stavebních kamenů kryptoaktiv a technologie DLT. Smart contracts, nebo také inteligentní smlouvy, či smart kontrakty představují zásadní prvek, který umožňuje decentralizovaným autonomním organizacím (DAO) fungovat bez potřeby tradičních prostředníků. V oblasti smart kontraktů je literatura rozvinutější než v případě DAO. Zásadním příspěvkem je článek od N. Szabo, který smart contracts definuje jako samostatně vykonávané programy uložené na blockchainu, jež automaticky realizují zadané parametry (podmínky smlouvy), jakmile jsou splněny předem definované podmínky (předpoklady).⁹ Mechanismus zajišťuje transparentnost, auditovatelnost a neměnnost transakcí, což je klíčový prvek pro důvěru členů DAO. Odborná literatura se také stále častěji zabývá smart kontrakty ve spojitosti s riziky v chybných kódech, škálovatelnosti a nejednoznačné právní regulaci. V oblasti DAO se smart kontrakty jeví jako fundamentální nástroj pro oblast automatizace rozhodovacích procesů a spojují technologické možnosti blockchainu s konceptem DAO. Hlavními právními problémy jsou v odborné literatuře pojmenované zejména absence regulace, obtíže při vymahatelnosti v tradičních právních systémech

-
- 2 AUGUSTIN, N., ECKHARDT, A. & DE JONG, A.W. *Understanding decentralized autonomous organizations from the inside*. Electron Markets 33, 38 (2023). <https://doi.org/10.1007/s12525-023-00659-y>.
 - 3 LIU, L. ZHOU, S., HUANG, H. and ZHENG, Z. *From Technology to Society: An Overview of Blockchain-Based DAO*, in *IEEE Open Journal of the Computer Society*, vol. 2, pp. 204–215, 2021, doi: 10.1109/OJCS.2021.3072661.
 - 4 WANG, Q., YU, G., SAI, Y., SUN, C., NGUYEN, L. D., XU, S., and CHEN, S. *An Empirical Study on Snapshot DAOs*. 2023. arXiv:2211.15993.
 - 5 CHENG, K. Y. *The legal structure of decentralised autonomous organisations (DAOs): governance, legal personality and liability*. 2025. Information & Communications Technology Law, 34(3), 262–278. <https://doi.org/10.1080/13600834.2025.2461949>.
 - 6 *Idem*.
 - 7 NAPIERALSKA, A. and KĘPCZYŃSKI, P. *Redefining Accountability: Navigating Legal Challenges of Participant Liability in Decentralized Autonomous Organizations*. 2024. arXiv:2408.04717.
 - 8 ZIEGLER, C., and ZEHRA, S. R. *Decoding Decentralized Autonomous Organizations: A Content Analysis Approach to Understanding Scoring Platforms*. 2023. Journal of Risk and Financial Management, 16(7), 330.
 - 9 SZABO, N. 1996 *Smart Contracts: Building Blocks for Digital Markets*. Available at: <https://nakamotoinstitute.org/library/smart-contracts-building-blocks-for-digital-markets/>.

či problémy s odpovědností a řešením sporů.¹⁰ Mezery v právní úpravě v případě chytrých kontraktů identifikují také čeští autoři jako např. Kučera.¹¹

Na základě literární rešerše lze dospět k závěru, že DAO představuje oblast značně neprozkoumanou. Autoři často docházejí k závěru, že stav poznání o fungování DAO vykazuje řadu mezer. V některých oblastech poznání, jako jsou řízení, hlasovací modely či rozhodování, lze mezery označit za zmenšující se, nicméně v jiných oblastech vědy se zdá být mezera poznání o DAO značná.

Navzdory pokroku v porozumění technologickým a komerčním aspektům zůstávají výrazné mezery v oblasti práva. Dílčí úvahy lze nalézt v oblasti korporátního či obchodního práva. Zatímco u NFT, jakožto specifické kategorie kryptoaktiv, se již rozvíjí odborná diskuze o poskytování licencí a vlastnických práv k digitálním dílům, například od autorů Bischoffa¹² či Brandejského,¹³ v odborné literatuře o DAO se otázka duševního vlastnictví řeší jen okrajově. Nejasná zůstává například povaha práv k výstupům, které DAO kolektivně vytváří (např. umělecké dílo zakoupené či vytvořené komunitou). Není jasné, zda a jak jsou tato práva sdílena mezi členy. Někteří autoři, jako např. García, sice naznačují, že blockchainová infrastruktura může poskytnout nástroje k ochraně proti plagiátorství či neoprávněnému užití obsahu,¹⁴ avšak v případě DAO zůstává otázkou, jak tyto mechanismy implementovat v prostředí kolektivního vlastnictví a decentralizovaného řízení. Literatura zdůrazňuje nutnost propojit výzkum DAO s širší debatou o právech duševního vlastnictví.

1.2. Cíl a metodologie

Článek si klade za cíl přispět k odstranění mezery v poznání, jež autor výše identifikoval. I přes zřejmý rostoucí zájem o kryptoaktiva, nejen v odborné veřejnosti, zůstává dosud

DAO jako fenomén v rámci světa kryptoaktiv neprobádanou oblastí. Z hlediska právní vědy lze DAO zkoumat z řady hledisek. Pro vhodné zacílení výzkumu se hodlá autor věnovat zejména vybraným aspektům autorského práva, aniž by se vyhnul souvisejícím právním otázkám, jako je právní subjektivita. Autor hodlá na základě článku nastínit, jaké postavení má DAO z hlediska autorských práv.

Na základě doktrinálního právního výzkumu autor poskytne pohled na vybrané právní otázky, jak českého práva, tak i vybraných zahraničních úprav. Autor zkoumá možný dopad stávající právní úpravy na fungování DAO. Na základě poznatků přispívá článek k diskuzi o tom, jak mohou decentralizované platformy fungovat v souladu s právními předpisy. Příspěvek rovněž napomůže pochopení samotného konceptu DAO v kontextu právní vědy jako takové.

Článek využívá metodologii doktrinálního právního výzkumu ke zkoumání právního rámce a praktických výzev spojených s DAO a ochranou duševního vlastnictví. Zejména se autor zaměřuje na analýzu relevantních právních předpisů, odborné literatury, včetně rozboru reálných případů DAO tak, aby poskytl ucelené pojednání o zkoumaném tématu. Právní analýza tvoří základní pilíř. Autor své zkoumání obohacuje také o prvky komparace. Mezi primární zdroje patří český autorský zákon, občanský zákoník, případně též zahraniční či evropské právní předpisy. Právní předpisy jsou analyzovány z hlediska jejich použitelnosti v kontextu DAO, včetně perspektiv zahraničních právních řádů (zejména v kontextu práva USA). Autor využívá oficiální právníkové databáze jako např. ASPI či Beck-online.

Mezi sekundární zdroje lze zahrnout odborné články či akademické publikace zabývající se DAO, smart kontrakty či blockchainem. Tyto zdroje umožňují autorovi

10 AL MASHHOUR, Omar & ABD AZIZ, Ahmad & MOHD NOOR, Nor Azlina. *Legal and Regulatory Aspects of Smart Contracts: A Systematic Review*. 2023. Eurasian Journal of Management & Social Sciences. 4. 156–172. 10.23918/ejmss.V4i2p156.

11 KUČERA, Z. *Smart contracts pohledem právníka*. Právní prostor, 12. 12. 2017. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/smart-contracts-pohledem-pravnika>.

12 BISCHOFF, S. *When a Series' Main Protagonist Gets Stolen and Sold – A Study of NFTs and Their Approaches to Copyright Licensing*. GRUR International. Oxford University Press, 2023, roč. 72, č. 8, s. 750–768. DOI: <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad056>.

13 BRANDEJSKÝ, T. *Nezaměnitelné tokeny (NFT) a ochrana autorských práv: Právní výzvy a praktická řešení*. Duševní vlastnictví, 2025, č. 2, s. 3–15.

14 GARCÍA, R. et al. *Semantics and Non-Fungible Tokens for Copyright Management on the Metaverse and Beyond*. ACM Transactions on Multimedia Computing, Communications, and Applications. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1145/3585387>.

zasadit právní výzkum do širšího akademického a technologického kontextu, aby článek čtenáři poskytl ucelený pohled. Literatura byla vyhledávána především prostřednictvím odborných databází Scopus, Elicit či Gemini Deep Research. Autor hojně čerpá ze zahraniční literatury s ohledem na globální rozměr tématu a stav stávajícího výzkumu. Článek rovněž odkazuje na příklady DAO projektů, které autor volil s ohledem na jejich význam pro zkoumané téma.

2. Teoretický základ: DAO jako technologický fenomén

Decentralizované autonomní organizace, nebo též DAO, představují specifický typ entity fungující na bázi technologie blockchainu. Lze si představit virtuální komunitu osob, které spojuje vlastnictví tokenů, pomocí kterých společně rozhodují. Koncept decentralizovaného řízení získal s nástupem technologie blockchain výraznou pozornost. DAO slibují změnu v organizaci společností tím, že nahrazují tradiční hierarchické vedení distribuovaným rozhodováním (bez centrálního orgánu). V rámci teoretického základu článek shrne základní charakteristiky DAO, roli smart kontraktů a tokenů a představí reálné příklady využití.

Historicky lze myšlenku DAO datovat ke vzniku Bitcoinu v roce 2009. Bitcoin a bitcoinovou komunitu lze považovat za prototyp DAO, tj. decentralizovaný systém (komunitu) organizovaný bez centrální autority, fungující na základě konsenzu mezi účastníky bitcoinové sítě. Termín „DAO“ se začal hojněji používat až kolem roku 2015 s příchodem kryptoaktiva jménem Ethereum. Jedná se o DLT síť navrženou pro podporu decentralizovaných aplikací (tzv. dApps) prostřednictvím programovatelných smart kontraktů. Bylo to právě Ethereum, které přineslo rozvoj

smart kontraktů. DAO je možné chápat jako organizaci svého druhu, jejíž řídicí a provozní pravidla jsou zakódována do smart kontraktů běžících na blockchainu. Na rozdíl od tradičních firem DAO postrádají centrální vedení a veškeré rozhodování probíhá kolektivně prostřednictvím držitelů tokenů, kteří předkládají návrhy a hlasují o nich. Představme si společnost, kde jediným orgánem jsou všichni členové, jež o veškerých otázkách hlasují, provedení rozhodnutí pak zajistí kód. DAO obvykle zahrnuje tři klíčové prvky: (a) smart kontrakty, které definují organizační pravidla, (b) tzv. „*governance tokens*“ distribuované účastníkům k účasti na rozhodování a (c) konsensuální mechanismy zajišťující validaci rozhodnutí a automatické provedení změn.¹⁵ Tato struktura zajišťuje transparentnost, protože všechny transakce a návrhy jsou zapsány na blockchainu a veřejně ověřitelné. Koncept je založen na decentralizaci, kdy žádný subjekt nemá jednostrannou kontrolu nad organizací.¹⁶

Smart kontrakty jsou zpravidla uloženy na blockchainu, jejichž podmínky jsou definovány přímo v kódu. Koncept představil již v 90. letech Nick Szabo, který definoval „*smart contracts*“ jako smlouvy, které jsou díky kódu schopné automaticky vykonávat pravidla bez potřeby prostředníků.¹⁷ Smart kontrakty fungují na principu podmínky: když nastane A, tak automaticky nastává B. Praktické využití smart kontraktů umožnilo až spuštění sítě Ethereum v roce 2015, které nabídlo blockchainovou síť s vlastním programovacím jazykem Solidity, na které lze chytré kontrakty spouštět. Smart kontrakty jsou základním pilířem DAO, protože umožňují automatizovanou správu a provádění kolektivních rozhodnutí bez administrátorů. Jejich neměnnost a automatizace mají snižovat riziko podvodů či manipulace. Novým typem rizika je nicméně chybné naprogramování.¹⁸

Podobně jako s kryptoaktivy jsou s DAO spjaty tokeny. Token je digitální aktivum vydané na blockchainu, které

15 CHENG, K. Y. *The legal structure of decentralised autonomous organisations (DAOs): governance, legal personality and liability*. 2025. Information & Communications Technology Law, 34(3), 262–278. <https://doi.org/10.1080/13600834.2025.2461949>.

16 DUPONT, Q. *Experiments in Algorithmic Governance: A History and Ethnography of „The DAO“ a Failed Decentralized Autonomous Organization*. In: Bitcoin and Beyond: Cryptocurrencies, Blockchains, and Global Governance. Routledge, 2017. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319529311_Experiments_in_Algorithmic_Governance_A_history_and_ethnography_of_The_DAO_a_failed_Decentralized_Autonomous_Organization.

17 SZABO, N. 1996 *Smart Contracts: Building Blocks for Digital Markets*. Dostupné z: <https://nakamotoinstitute.org/library/smart-contracts-building-blocks-for-digital-markets/>.

18 REIJERS, W., WUISMAN, I., MANNAN, M. et al. *Now the Code Runs Itself: On-Chain and Off-Chain Governance of Blockchain Technologies*. *Topoi* 40, 821–831 (2021). <https://doi.org/10.1007/s11245-018-9626-5>.

může reprezentovat vlastnický podíl, přístupové, hlasovací či jiné právo. Token slouží i jako mechanismus správy. V případě DAO hovoříme o governance tokenech, které umožňují členům hlasovat o návrzích a určovat směřování DAO. Některé DAO vydávají také utility tokeny, které zajišťují přístup k určitým službám nebo investičním příležitostem.¹⁹

Mezi příklady DAO lze najít různé segmenty trhu. V oblasti financí jsou známy projekty MakerDAO²⁰ či Uniswap DAO.²¹ MakerDAO představuje typ úvěrového schématu, zatímco Uniswap DAO je entitou, jež spravuje decentralizovanou burzu pro obchody s kryptoaktivy s názvem Uniswap. Zajímavým projektem v oblasti digitálního umění je PleasrDAO²², které nakupuje a spravuje NFT (nezaměnitelné tokeny). Příklad Big Green DAO²³ pak ukazuje možnost využití v neziskovém sektoru, kdy DAO přerozděluje vlastní prostředky na granty na podporu dobročinných projektů. Výčet příkladů ukazuje širokou škálu využití.

Lze shrnout, že DAO představuje nový fenomén se zajímavým potenciálem. DAO je nový typ virtuální organizace umožněný blockchainovou technologií, je založena na principu decentralizovaného rozhodování. Kolem DAO panuje řada právních otázek, neboť právní řády dosud nijak nereagovaly. Relativně krátká historie ukazuje, že s DAO jsou spojena rizika. Nevyřešené právní otázky však zůstávají hlavní překážkou masového rozšíření. Právní status DAO je ve většině právních řádů nedefinován. Článek se níže pokusí některé z právních výzev přiblížit.

3. Právní výzvy spojené s DAO

Právní systém není obecně nastaven pro existenci decentralizovaných projektů, jako je DAO. Přesto, anebo právě proto počet projektů DAO roste. Z hlediska účelu

lze DAO rozdělit do několika typů. Základní rozlišení bývá někdy spojováno s otázkou, zda jde o subjekty orientované na zisk, označované jako decentralizované autonomní společnosti (Decentralized Autonomous Corporations, DAC), nebo o neziskové organizace, i když hranice mezi těmito kategoriemi není vždy zcela jednoznačná. Hledisko je srovnatelné jako v případě obchodních korporací, jež jsou zakládány za podnikatelským účelem, a na druhé straně spolků, nadací, či ústavů, které mají neziskový charakter.²⁴

Jiné rozdělení sleduje účel, pro jaký bylo DAO založeno. Jedním z druhů je tzv. *protocol DAO*, jehož úkolem je správa decentralizovaných protokolů a aplikací. Dále *grant DAO*, které shromažďují finanční prostředky a následně je prostřednictvím komunitního hlasování distribuují na podporu vybraných projektů. Specifickou kategorií mohou být *philantropy DAO*, jejichž cílem je směřovat prostředky ke společensky odpovědným účelům. Rychle se rozvíjejí také *social DAO*, které propojují tvůrce a umělce napříč světem. Významnou roli hrají rovněž *collector DAO*, v rámci nichž členové kolektivně nakupují umělecká díla nebo NFT. Dalším typem je *venture DAO*, které fungují obdobně jako decentralizované investiční fondy. V literatuře se objevují také pojmy *media DAO*, zaměřené na distribuci mediálního obsahu, či *subDAO*, jež fungují jako specializované jednotky v rámci širších DAO struktur. Z hlediska typů DAO je možné shrnout, že seznam není uzavřený, lze si tak představit i další typy DAO.²⁵

3.1. Právní osobnost a odpovědnost DAO

Za prominentní otázku v případě DAO lze považovat, zda je DAO chápána jako právnická osoba, tj., zda jí právo přiznává právní osobnost. Právní osobnost mají podle Občanského zákoníku (OZ)²⁶ pouze fyzické a právnické

19 ESMA. *Advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets*. 2019. Reference: ESMA50-157-1391.

20 MakerDAO. *Whitepaper: The Maker Protocol*. 2020. Dostupné z: <https://makerdao.com/en/whitepaper/>.

21 Uniswap. *Uniswap Governance Overview*. Dostupné z: <https://uniswap.org/governance>.

22 PleasrDAO. *About PleasrDAO*. Dostupné z: <https://pleasr.org/>.

23 Big Green DAO. *Big Green DAO Governance Model*. Dostupné z: <https://biggreen.org/dao/>.

24 ARAGON. *DAOs as Purpose-Led Organizations*. 5 November 2021. Accessed on 15 September 2025. Dostupné z: <https://blog.aragon.org/daos-as-purpose-led-organizations>.

25 HENNEKES. B. *The 8 Most Important Types of DAOs You Need to Know*. ALCHEMY. 15 February 2024. Accessed on 15 September 2025. Available at: <https://www.alchemy.com/blog/types-of-daos>.

26 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

osoby.²⁷ Podle § 118 OZ má právní osobnost právnická osoba od svého vzniku. Vedle právnické osoby zná právní řád osoby fyzické. Fyzickou osobou je člověk a má právní osobnost od svého narození.²⁸ Právnická osoba je v podstatě umělý právní konstrukt. Její vznik je spojen se zápisem do veřejného rejstříku (typicky obchodního nebo spolkového). Založit právnickou osobu mohou fyzické nebo právnické osoby zakladatelským právním jednáním. Zakladatelské právní jednání ustaví orgány, které za právnickou osobu rozhodují a jednají za ni.²⁹ Orgány právnické osoby jsou povinnou náležitostí a lze shrnout, že bez orgánů nemůže právnická osoba fungovat ani vzniknout.³⁰

Aby mělo DAO podle českého práva právní osobnost, musel by právní řád považovat DAO za osobu. DAO jakožto komunita lidí, jež na základě držení tokenů společně rozhodují (hlasují) a DAO automaticky na základě smart kontraktů vykonává příkazy, nemá, na rozdíl od právnické osoby, žádné orgány, ani není zapisována do veřejného rejstříku. Otázku, zda lze DAO považovat za právnickou osobu s právní osobností, je možné obecně uzavřít, že DAO nemá podle českého práva právní osobnost. Z hlediska právní kvalifikace lze DAO patrně podřadit pod „společnost“ podle občanského práva ve smyslu § 2716 s násl. OZ. Společnost, jakožto tradiční římsko-právní koncept – „societas“, zná jako institut většina právních řádů. Jedná se o sdružení několika osob, společnost nicméně nemá právní osobnost.³¹ Některé právní řády na dynamický rozvoj DAO reagují legislativní úpravou, a výslovně stanoví, že DAO, jako specifický typ obchodní korporace, je právnická osoba, a má tedy právní osobnost.³²

Otázkou související je, zda DAO, jako nový typ organizace založený na technologii blockchainu, může vlastnit majetek. Právní osobnost představuje schopnost být nositelem práv a povinností, včetně vlastnického práva.

Vlastnické právo je vyhrazeno pouze fyzickým a právnickým osobám. Pokud by bylo DAO uznáno jako právnická osoba, stává se nositelem vlastnického práva k majetku, zatímco členové jsou nepřímo spoluvlastníky prostřednictvím tokenů, jež reprezentují jejich podíl. Pokud DAO právní osobnost nemá, což je právní stav ve většině právních řádů, včetně ČR, situace se značně komplikuje. Není-li DAO právnickou osobou s možností vlastnit majetek, majetek ovládaný DAO bude ve spoluvlastnictví členů DAO (typicky se jedná o komunitu fyzických osob). Taková situace je nicméně do jisté míry proti principům decentralizace, a anonymity DAO.³³

Otázky přiznávání právní osobnosti se liší podle právních řádů. Otázky vlastnictví DAO závisí na uznání jejich právní osobnosti. Bez ní je výkon vlastnických práv spojen s významnými praktickými překážkami, které podkopávají samotné principy decentralizace. Uznání DAO zákonodárcem jako právnických osob by proto umožnilo efektivnější držení a správu majetku prostřednictvím tokenizace a kolektivního rozhodování, zatímco absence právní subjektivity redukuje DAO na smluvní uskupení s omezenými možnostmi faktického výkonu vlastnických práv.

S právní osobností je spjata také právní odpovědnost. Pokud je DAO přiznána právní osobnost, situace je z hlediska posouzení jednodušší. DAO odpovídá samostatně jako právnická osoba za majetkovou i nemajetkovou újmu či za porušení povinností. Členové DAO budou mít nicméně individuální odpovědnost za případné nedbalostní či protiprávní jednání. Chápeme-li DAO jako právnickou osobu, je klíčovou povinností člena DAO, podobně jako člena právnické osoby, povinnost loajality, ze které vychází také odpovědnost členů DAO. Chápeme-li DAO jako entity bez právní osobnosti, například jako společnost podle soukromého práva, pak je možné, ve smyslu § 2736 OZ, tvrdit, že jsou členové vázáni společně a nerozdílně. Lze

27 ŠVESTKA, Jiří. *Občanský zákoník: komentář. Svazek I, Obecná část (§ 1 až 654)*. 2. vydání. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-656-6.

28 § 23 OZ.

29 § 151 OZ.

30 ŠVESTKA, Jiří. *Občanský zákoník: komentář. Svazek I, Obecná část (§ 1 až 654)*. 2. vydání. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-656-6.

31 HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI: závazkové právo, zvláštní část (§ 2055–3014): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-287-8.

32 Příkladem je stát Wyoming v USA.

33 OSTBYE, P. *Exploring DAO Members' Individual Liability*. 2022. SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.4045799.

tedy dovodit osobní a solidární odpovědnost každého člena vůči třetím osobám. Specifickou otázkou může být odpovědnost vývojářů za kód. Vývojáři vytvářejí smart kontrakty, na kterých závisí fungování DAO. Kód v blockchainu je neměnný podle principu „Code is Law”.³⁴ Princip lze chápat tak, že co není kódem zakázáno, je v prostředí blockchainu dovoleno. Existují typy softwarů, které umožňují zásahy či vývojářů do protokolu DAO (kódu), takový vývojář nese zvýšenou odpovědnost.³⁵ Je-li vývojář zároveň členem DAO, měla by se jeho odpovědnost posuzovat podle role, ve které vystupuje.³⁶

3.2. Přeshraniční aspekty

S ohledem na globální charakter DAO lze jen stěží aplikovat tradiční ustanovení o rozhodném právu a příslušnosti soudů pro řešení případných sporů. Jurisdikce (respektive příslušnost) se obecně vztahuje k pravomoci soudů řešit spory, vydávat rozhodnutí a vykonávat rozhodnutí na určitém území. V případě DAO, které fungují na mezinárodní a neteritoriální bázi, je otázka jurisdikce značně komplikovaná, zejména určování osobní a teritoriální příslušnosti. Je-li DAO uznáno jako právnická osoba, je otázka snazší, soudně příslušný bude patrně soud státu, kde byla DAO přiznána právní osobnost podle principu inkorporačního.³⁷ Problematičtější je to zjevně v situaci, kdy je DAO považováno za entitu bez samostatné právní subjektivity, například za societu podle občanského práva. Ve smyslu zbytkové povahy kolizního ustanovení v § 87 ZMPS bude rozhodným právem právo státu „s nímž smlouva nejúžeji souvisí”.³⁸

Určení příslušnosti bude následovat jednotlivé členy DAO podle obvyklého pobytu či bydliště.³⁹ V praxi může každý člen nést jiné povinnosti podle jiného právního

řádu, což značně komplikuje situaci pro třetí osoby domáhající se svých práv vůči DAO. Nejvhodnějším řešením se v takovém případě jeví ujednání o příslušnosti jako podmínka samotného členství v DAO (tzv. jurisdiction clause). V praxi lze pozorovat „forum shopping” různých projektů DAO podle toho, jak je daný právní řád přívětivý k trhu s kryptoaktivy. Bez zajímavosti není ani pokus o alternativní mechanismus pro řešení sporů. Tzv. „Aragon court” vznikl jako systém řešení sporů uvnitř DAO prostřednictvím hlasování členů.⁴⁰ Byť se jedná spíše o marginální pokus o řešení problému roztržštěné příslušnosti pomocí principů decentralizace, jde z hlediska právní vědy o zajímavý pokus.

DAO představuje bezesporu další posun směrem k čistě digitálnímu prostředí. Díky principu smart kontraktů a fungování na principu decentralizace může být značně ztíženo vymáhání práv tradičními prostředky (enforcement), a to napříč právními řády. Pokud dojde k porušení práv duševního vlastnictví, není jednoduché určit odpovědný subjekt, kterému by bylo možné uložit sankci či požadovat zjednání nápravy. Prakticky je například lokalizace místa, kde došlo k porušení, velmi složitá. K problematice vymáhání práv v decentralizovaném prostředí Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) v rámci studie mimo jiné doporučuje zavedení on-chain arbitrážních mechanismů a procedur pro řešení sporů přímo v rámci DAO. Takové mechanismy mohou umožnit pozastavení, zvrácení nebo úpravu transakcí a přizpůsobit chování smart kontraktů tak, aby byla chráněna práva duševního vlastnictví. Lze si představit například provedení „soft fork” v rámci smart kontraktu, který by zablokoval nebo upravil transakci porušující práva IP, případně by umožnil přesměrování tokenů zpět k oprávněnému držiteli. Ač je tento přístup dostatečně flexibilní pro DAO, bude jistě narážet na roztržštěnost právní úpravy napříč jurisdikcemi.⁴¹

34 MACK, V. O. *Code is Law: Should Software Developers Protect Our Freedoms?* 12 August 2019. Accessed on 2 August 2022. Accessed on: 15 September 2025. Dostupné z: <https://abovethelaw.com/2019/08/code-is-law-should-software-developers-protect-our-freedoms/>.

35 *Idem*.

36 OSTBYE, P. *Exploring DAO Members' Individual Liability*. 2022. SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.4045799.

37 Ustanovení § 30 zákon č. 91/2012 Sb., Zákon o mezinárodním právu soukromém (ZMPS).

38 BŘÍZA P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: C. H. Beck. 2014. ISBN 978-80-7400-528-2.

39 Srov. určení zvláštní příslušnosti podle čl. 7 odst. 1 Nařízení Brusel I bis.

40 AOUIDEF Y., AST F and DEFFAINS B. *Decentralized Justice: A Comparative Analysis of Blockchain Online Dispute Resolution Projects* 16 March 2021. Sec. Blockchain for Good. Vol 4/2021: <https://doi.org/10.3389/fbloc.2021.564551>.

41 WIPO. *The localization of IP infringements in the online environment: From Web 2.0 to Web 3.0 and the Metaverse*. Study. Building Respect for IP. September 2023.

3.3. Rozsudek ve věci Sarcuni v. bZx DAO

Problematicke právní povahy DAO se věnuje rozsudek ve věci Sarcuni v. bZx DAO. Soud v Pasadeně v Kalifornii (USA) se zabýval případem hackerského útoku, při němž bylo z protokolu bZx odcizeno přibližně 55 milionů USD. Poškození hackerským útokem podali hromadnou žalobu, v níž tvrdí, že DAO bez právní formy představuje „general partnership“, tedy obdobu společnosti podle českého občanského práva, jež je bez právní osobnosti. Proto jsou členové DAO, držitelé tokenů, potenciálně společně a nerozdílně odpovědní za způsobené škody. Žalovaná strana namítala, že bZx DAO má být přiznan statut „LCC“, tj. obchodní korporace s omezeným ručením. Soud statut právnické osoby žalované straně nepřiznal. Rozsudek je zajímavý také tím, že otevírá možnost odpovědnosti členů DAO na základě držení tokenu (nástroje pro řízení DAO).⁴²

4. DAO pohledem právní úpravy s akcentem na autorské právo

4.1. MiCAR jako rámec pro kryptoaktiva

Legislativa v oblasti kryptoaktiv doznala v posledních letech řady změn. Na úrovni EU lze za zásadní milník považovat přijetí nařízení MiCAR⁴³, jež představuje základní veřejnoprávní rámec pro kryptoaktiva. Nařízení představuje přímo použitelný právní předpis, jež je součástí právního řádu ČR. Český zákonodárce přijal také implementační předpis – zákon o digitalizaci finančního trhu.⁴⁴ Přestože MiCAR představuje první komplexní regulaci kryptoaktiv na světě, nereflektuje nařízení řadu prvků, jež jsou jinak běžnou součástí trhu s kryptoaktivy.

Text nařízení nedefinuje smart kontrakty ani DAO. Jediný odkaz lze najít v recitálu 96, který se omezuje pouze na „využívání inteligentních smluv“ (nebo smart kontraktů) v rámci prevence zneužívání trhu s krypto aktivy.

Působnost nařízení MiCAR je omezena jen na kryptoaktiva, která nenaplní definici investičního nástroje podle finančněprávní legislativy, zároveň jsou z působnosti nařízení výslovně vyjmuta podle čl. 2 odst. 3 „kryptoaktiva, která jsou jedinečná a nejsou zastupitelná jinými kryptoaktivy“, tj. tzv. NFT. Do působnosti nařízení lze tedy zahrnout zaměnitelné tokeny, které nejsou investičním nástrojem podle jiného právního předpisu (např. směrnice MiFID II).⁴⁵ MiCAR stanoví pravidla pro stablecoiny (tokeny, které jsou navázány na jiné aktivum nebo měnu s cílem udržovat stabilní hodnotu tokenu), a dále jiná kryptoaktiva, jež nejsou stablecoiny (například Bitcoin či Ethereum). MiCAR nepoužívá teoretické označení stablecoin, ale definuje kategorie: „token vázaný na aktivum“ (tzv. ART) a „elektronický peněžní token“ (tzv. EMT). I přes význam tohoto nařízení lze nicméně uzavřít, že MiCAR jakožto regulační rámec pro kryptoaktiva DAO zcela pomíjí.

Přestože právo EU na existenci DAO dosud nereagovalo, není bez zajímavosti, že existují právní řády, jež obsahují specifickou úpravu pro DAO. Příkladem je stát Wyoming v USA, který změnou korporačního práva zavedl do právního řádu možnost založit společnost s ručením omezeným („Limited Liability Company“ podle amerického práva) ve formě DAO. Takové společnosti mají povinnost uvádět za jménem společnosti přídomek „DAO“ nebo též „DAO LLC“. Legislativní úprava dále zavedla možnost algoritmického řízení společnosti jako možnou formu vedení společnosti („algorithmically managed“).⁴⁶ Obdobný krok přijal zákonodárce v americkém státě Vermont, když umožnil zakládání „Blockchain-based Limited Liability Company“, čímž přiznal DAO statut právnické osoby.⁴⁷

42 VADLAMANI, A. *Sarcuni vs. BZX: End Of The „DAO“ Joy Ride?* Transactions: The Tennessee Journal of Business Law, Vol. 26, No. 1 (2024) DOI: Dostupné online: <https://ir.law.utk.edu/transactions/vol26/iss1/7>.

43 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937. Úř. věst. L 150, 17.06.2023, s. 1–133.

44 Zákon č. 31/2025 Sb., o implementaci předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu (zákon o digitalizaci finančního trhu).

45 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU.

46 Wyoming Statutes. WY Stat § 17-31-104. Dostupné z: <https://law.justia.com/codes/wyoming/title-17/chapter-31/article-1/section-17-31-104/>.

47 The Vermont Statutes. (Vt. Stat.). § 4171–§ 4176. Dostupné online: https://law.justia.com/codes/vermont/title-11/chapter-25/?utm_source=chatgpt.com.

4.2. DAO a autorské právo

DAO, jakožto nový fenomén, má řadu implikací pro soukromé právo, včetně duševního vlastnictví, konkrétně pro autorské právo. Klíčovými otázkami jsou autorská práva DAO, případně vztahy k dílu vytvořená DAO. V rámci analýzy vztahu duševního vlastnictví a DAO vycházíme z českého práva. Stěžejním právním předpisem je autorský zákon č. 121/2000 Sb. (AZ), jež upravuje soukromoprávní ochranu autorských práv. Jedním z podstatných rysů autorského práva v ČR je, že autorská práva nejsou převoditelná. Ve smyslu ustanovení § 9 odst. 3 AZ nedojde v případě nabytí vlastnického práva k věci, kterou je autorské dílo vyjádřeno, bez dalšího ke vzniku oprávnění dílo užívat. Právo užívat dílo pro vlastníka nosiče podléhá licenčnímu režimu. Vlastník nosiče může volně užívat dílo, pokud tak stanoví licence (licenční smlouva), nebo v případě volného užití či zákonné licence (upravené v § 29 a násl. AZ).^{48 49}

Autorský zákon v ČR přistupuje rozlišně k osobnostním a majetkovým autorským právům. Zákonná úprava následuje dualistickou koncepci, kdy odděluje v ustanovení § 10 AZ osobnostní a majetková práva. Osobnostní autorská práva podle § 11 AZ náleží autorovi a jsou s osobou autora spjata. Hranice mezi osobnostním autorským a majetkovým autorským právem nemusí být vždy jasná. Osobnostních práv se autor nemůže vzdát, ani je převést na jinou osobu. Smrtí autora osobnostní práva zanikají, zákon nicméně stanoví post-mortální ochranu. Ani po smrti si nikdo nesmí osobovat autorství k dílu ani užívat dílo způsobem snižujícím hodnotu díla.⁵⁰

Majetková práva autora podle § 12 a násl. AZ zahrnují ekonomický užitek plynoucí z autorství. V případě majetkových práv autora (a obdobně v případě majetkových práv výkonných umělců) se jedná rovněž o práva nepřevoditelná. Zahrnují právo na užití díla (rozšiřováním, rozmnožováním, pronájmem, vystavováním apod.) a dále tzv. jiná majetková práva, např. právo na odměnu při

opětovném prodeji originálu či v souvislosti s rozmnožováním pro osobní potřebu. Na rozdíl od osobnostních práv jsou majetková práva časově omezena nejen na dobu života autora, ale i na omezenou dobu i posmrtně. S ohledem na ekonomický charakter těchto práv jsou předmětem licencování či přechodu (při dědění).⁵¹

V kontextu majetkových autorských práv DAO a nabývání vlastnického práva k nosiči může jako příklad posloužit medializovaný případ Spice DAO⁵² z USA, kdy DAO zaplatilo 3 miliony dolarů na pořízení zvláštního vydání knihy *Duna*. Spice DAO pomocí prodeje tokenů SPICE získalo prostředky se záměrem zakoupit originální vydání knihy. Záměrem členů Spice DAO bylo ve skutečnosti získat majetková autorská práva, transakcí nicméně nabyli členové DAO pouze nosič (předmětné vydání knihy). Kromě nesprávného pochopení autorských práv je případ zajímavý mimo jiné tím, že poukazuje na situaci, kdy DAO nabývá nosič díla. Původní záměr členů DAO také nastoluje otázku majetkových autorských práv ve prospěch DAO. V první řadě je třeba odlišovat situaci nabytí nosiče díla (např. zakoupení knihy) od nabytí licence k majetkovým autorským právům. Zároveň platí, že nepovažujeme-li DAO za právnickou osobu, lze předpokládat, že nosič bude nabýván do spoluvlastnictví osob tvořících DAO, obdobně v případě majetkových autorských práv budou spolunabyvateli licence jednotliví členové DAO. V případě českého práva je k nabytí majetkových autorských práv vždy třeba licenční smlouva podle § 5 2358 OZ⁵³ ve prospěch osob tvořící DAO. V případě nabytí vlastnického práva k nosiči se stávají členové DAO jednoduše spoluvlastníky daného nosiče (např. k vydání knihy). Lze uzavřít, že DAO lze zakládat mimo jiné také s cílem nabývání licencí či nabývání nosičů díla, a to i ve „fyzickém“ světě. Navzdory svojí virtuální povaze se nemusí omezovat pouze na autorská díla v digitálním prostoru.

Zcela jinou situaci, kterou je možné uvažovat, je situace, kdy DAO vytvoří (na základě vůle projevené hlasováním

48 Ustanovení § 30 a násl. AZ.

49 TELEČ, I. a TŮMA, P. *Autorský zákon, Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN: 978-80-7400-748-4.

50 § 11 odst. 5 AZ.

51 TELEČ, I. a TŮMA, P. *Autorský zákon, Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN: 978-80-7400-748-4.

52 Financial Times. *SpiceDAO paid \$3m for a copy of Jodorowsky's Dune*. 17 January 2022. Accessed on 15 September 2025. Available at: <https://www.ft.com/content/e83fe16f-fb28-4795-919e-4f1d314e6794>.

53 CHALOUPKOVÁ, H., ČERNÝ, M. a PRCHAL, P. § 2358 [Základní ustanovení]. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník. Závazkové právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025. Dostupné na beck-online.cz.

členů DAO) nové dílo. Příkladem může být vydání neza-měnitelných tokenů (non-fungible token, tzv. NTF), kte-ré lze považovat za svého druhu digitální dílo. Vystává tedy otázka autorství, respektive původcovství díla. Je autorem samotné DAO či všichni členové DAO?

V právních řádech, které přiznávají DAO statut právnic-ké osoby, může právo na autorství DAO pohlížet jako na autorství právnické osoby, je-li podle autorskoprávní úpravy právnická osoba způsobilá být autorem. Podle § 5 odst. 1 AZ je autorem díla „fyzická osoba, která dílo vytvořila“. Zákonná úprava v ČR vychází z kontinentál-ní koncepce⁵⁴, že tvůrčí schopnost je dána pouze fyzic-kým osobám, nikoli osobám právnickým. Jiné osoby než fyzické mohou toliko vykonávat autorská práva, a rozli-šujeme tedy osobu autora a nositele autorských práv.⁵⁵

Není-li DAO osobou právnickou a jedná-li se o volné sdru-žení fyzických osob, je zřejmé, že autorství bude přiznáno fyzickým osobám, které DAO tvoří a které se podílely na vzniku autorského díla takovým způsobem, že je lze po-važovat za spoluautory, popř. může jít o dílo kolektivní. V případě českého práva stanoví ustanovení § 2736 OZ, že společníci ručí za závazky vzniklé ze společné činnos-ti „společně a nerozdílně vůči třetím osobám“. Společnost podle občanského zákoníku nicméně na rozdíl od práv-nických osob podle zákona o obchodních korporacích představuje smluvní sdružení osob za účelem dosažení společného cíle, aniž by měla právní subjektivitu či výho-dy plynoucí z postavení právnické osoby.

Z hlediska autorského práva se na díla vytvořená v rámci činnosti takové společnosti pohlíží stejně jako na jakákoli jiná díla vytvořená několika fyzickými osobami. Autorem je podle § 5 odst. 1 AZ vždy fyzická osoba, která dílo vy-tvořila, případně více spoluautorů, pokud na jeho vzniku spolupracovali tvůrčím způsobem. Podle ustanovení § 8 odst. 1 AZ lze pak uvažovat o spoluautorství. V případě díla, které je výsledkem „společné tvůrčí činnosti dvou nebo více autorů do doby dokončení díla jako dílo jediné“, je takové dílo vytvořeno ve spoluautorství. Fyzické osoby,

kte-ré se na vytvoření podílely, jsou spoluautory a autor-ství jim přísluší „společně a nerozdílně“, včetně osobnost-ních i majetkových práv. Majetková autorská práva náleží těmto autorům nebo spoluautorům, ledaže by byla uza-vřena licenční smlouva, která výkon těchto práv upra-vuje odlišně. Samotná společnost, představující subjekt bez právní osobnosti, nikdy majetková práva nabýt ne-může.⁵⁶ V případě právních řádů, kde je DAO bez právní osobnosti, budou majetková autorská práva náležet čle-nům DAO společně.

Podmínkou vzniku spoluautorství je volní součinnost, tedy společná činnost všech spoluautorů, která má tvůr-čí charakter. Zásadní přitom je, že spoluautoři tvoří dílo vědomě. Odlišně pak zákon hledí na „souborné dílo“, kdy může jít o uspořádání několika odlišných děl, na sobě jinak nezávislých, které autor či jiná osoba uspořádala. V případě spoluautorství je výsledkem činnosti jedno ne-dílné dílo, přičemž není rozhodující, jestli pracují součas-ně. V případě spoluautorství není jakkoliv omezen počet autorů, nejméně musí jít o dva.⁵⁷ Kromě spoluautorství lze uvažovat i o kolektivním díle podle § 59 AZ, které je výsledkem činnosti několika autorů, přičemž jednotli-vé části (příspěvky) nejsou sto být samostatnými díly. Pojmovým znakem je tvorba na základě vedení jedné osoby. Tato osoba, označovaná též jako vedoucí kolekti-vu autorů, která dává podnět k vytvoření díla a typicky se jménem této osoby dílo prezentuje navenek. Speciálním typem je pak zaměstnanecké dílo, podle § 58 AZ, jež je vytvořeno na základě objednávky či v rámci pracovního či obdobného poměru.⁵⁸

Není překvapivé, že autorská práva v případě DAO před-stavují situaci, na které nejsou právní řády připraveny. Podobně v českém autorském zákoně jednoznačnou od-pověď nenajdeme. V případě díla vytvoření DAO je zřejmé, že autorství není možné připsat DAO jakožto entitě bez právní subjektivity. I v případě, že by z jakéhokoli důvodu bylo DAO právnickou osobou, je z hlediska českého práva autorem fyzická osoba. V případě DAO budou tak spoluau-tory členové DAO, jednotlivé fyzické osoby, které sdružení

54 Srovnej např. Copyright, Designs and Patents Act z roku 1988 ve Spojeném království.

55 CHALOUPKOVÁ, H. *Autorský zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-944-0.

56 MELZER, F. a TÉGL, P. *Občanský zákoník: § 2716–2893: velký komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-818-4.

57 CHALOUPKOVÁ, H. *Autorský zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-944-0.

58 *Idem*.

osob tvoří. Zajímavou otázkou může být situace, kdy DAO nastaví mechanismus rozhodování členů např. na většinu 80 % hlasů. Hlasováním, kterého se zúčastní potřebný počet členů, dojde k rozhodnutí o vytvoření díla hlasem 90 % členů DAO, přičemž 10 % členů DAO nesouhlasí. Dílo pomocí chytrého kontraktu vznikne (např. mintování NTF). Bez ohledu na to, zda se bude jednat o „generative art“^{59 60}, či nikoliv, je otázkou, zda přiznat autorství všem členům komunity DAO, nebo jen těm členům, kteří s vytvořením daného díla hlasováním souhlasili.

Kterí členové DAO budou spoluautory díla, vytvořeného DAO, není jednoznačné. Pro spoluautorství je rozhodující, že se osoba podílí na tvůrčí činnosti. S ohledem na digitální charakter DAO bude často výsledkem dílo existující pouze v digitální podobě, často navíc půjde o token vygenerovaný algoritmem. V případě díla, které vznikne pomocí algoritmu, na základě pokynů DAO, se tak lze domnívat, že rozhodující pro posouzení autorství osob by mohla být složka volní součinnosti, jež je podmínkou spoluautorství. Uvažujeme situace, kdy DAO hodlá kolektivně rozhodnout o vytvoření unikátní sady NFT (nezaměnitelných tokenů). Hlasováním ve prospěch vytvoření díla členové DAO vědomě, svobodně a ve vzájemné součinnosti projeví vůli a kolektivně rozhodnou o pokynech pro algoritmus, který má výsledné dílo vytvořit. Můžeme za spoluautora považovat osobu, která v rámci DAO nevyjádřila souhlas s pokyny, na základě kterých dílo vytvořené počítačovým programem vznikne? S ohledem na absenci volní složky patrně nikoliv. Lze předpokládat, že v případě hlasování 90 % pro, spoluautorství nabude každý z oněch 90 % členů DAO, kteří hlasováním v součinnosti projeví vůli dílo vytvořit. Zbýlých 10 % by za spoluautory neměli být považováni. Lze nicméně nalézt i jinou argumentaci. Případy kolektivních či zaměstnanců děl si lze v případě DAO představit spíše výjimečně.

5. Závěr

Předmětem zkoumání v článku byla problematika DAO v kontextu autorského práva. DAO představují inovaci

v oblasti organizace osob na bázi blockchainu, která přináší nové právní výzvy. Současná právní věda na fenomén DAO reaguje spíše kuse. Právní řády na celém světě, včetně českého práva, nejsou na existenci DAO připraveny. Různá je v právních rádech povaha DAO z hlediska právní osobnosti. Zatímco některé státy částečně zareagovaly a přijaly novou právní úpravu pro DAO, v jiných státech jde o otázky stále nejasné. Mezi neřešené oblasti patří otázka vlastnictví, autorství či aplikace příslušné jurisdikce. Některé zahraniční jurisdikce, například stát Wyoming v USA, se pokusily DAO právně vymezit. Český právní řád ani právo EU se zatím k DAO explicitně nevyjadřují. Nařízení MiCAR se zaměřuje pouze na regulaci kryptoaktiv z hlediska trhů s kryptoaktivy, nikoliv na organizační či autorskopravní otázky.

Záměrem autora bylo přispět k lepšímu pochopení problematiky DAO v souvislosti s autorským právem a upozornit na potřebu dalšího výzkumu. DAO svou povahou a fungováním do jisté míry rozostřují hranice tradičního chápání autorství, vlastnictví a výkonu práv k duševnímu vlastnictví. Vzhledem k tomu, že český autorský zákon přiznává autorství výhradně fyzickým osobám, lze výstupy DAO chápat spíše jako díla ve spoluautorství členů DAO. Otázkou zůstává i výkon majetkových práv, který je v prostředí decentralizace a anonymity složitý. Případové studie, jako např. Spice DAO, nicméně ukazují, že DAO může nabýt licenci k dílu či nosič díla.

Závěrem lze konstatovat, že DAO se stávají prvkem digitální ekonomiky, které si zaslouží pozornost právní vědy. Fungování může vyžadovat přehodnocení některých tradičních právních konceptů, případně kreativní aplikaci existujících pravidel. Přestože je DAO zatím spíše marginálním fenoménem, stav, kdy právní řád existenci ignoruje, není žádoucí. I z hlediska českého právního rámce je jistě zajímavé sledovat zahraniční právní vývoj. Autor tímto článkem měl za cíl přispět do české právnické diskuze, přičemž se jedná o první soubornější pojednání o DAO. V dalším zkoumání je třeba hlouběji prozkoumat dílčí aspekty. ✓

59 „Generative art“ představuje umělecké dílo, které vzniká pomocí počítačových programů, algoritmů, či jiných automatizovaných systémů, příkladem mohou být obrázky generované umělou inteligencí. Autorství může být v případě „generative art“ sporné. Zpravidla bude autorem osoba, která vytvoří program či kód, který pak sám generuje výsledné dílo, případně uživatel, který programu či kódu určí parametry pro generování výsledného díla (například zadání promptu v případě umělé inteligence).

60 DENICOLA, R. C. *Ex Machina: Copyright protection for Computer-generated works*. Rutgers University law review. 2016, vol. 69, s. 286.

25. výročí přijetí autorského zákona z roku 2000

JUDr. Adéla Faladová,

vedoucí samostatného oddělení autorského práva

Ministerstvo kultury

externí spolupracovnice Centra práva duševního vlastnictví

Právnické fakulty Univerzity Karlovy

V roce 2025 si připomínáme 25. výročí přijetí autorského zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů¹ (dále jen „AZ 2000“ nebo jen „AZ“). To je vhodnou příležitostí si připomenout, jak a proč tento zákon vznikl, jak se za uplynulých 25 let změnil, a také zamyslet se nad tím, co lze očekávat do budoucna. Shodou okolností totiž spadlo toto výročí do období, kdy se autorské právo, jako již několikrát v minulosti, ocitlo na pomyslné křižovatce a opět čelí velkým výzvám v souvislosti s technologickým rozvojem, zejména v souvislosti s nástupem generativní umělé inteligence.

Předcházející autorský zákon z roku 1965

Předchůdcem, a do značné míry základem stávajícího AZ, byl zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých². Tento zákon platil dlouhých 35 let,

přičemž čtvrtstoletí bylo beze změn, teprve po listopadové revoluci v roce 1989 byl v 90. letech 20. století zákon změněn šesti novelami³. Nejdůležitější novely z tohoto období byly dvě, první z roku 1990 a dále novela z roku 1996. Novela č. 89/1990 Sb., zrušila povinné zprostředkování užití děl do zahraničí a ze zahraničí, prodloužila trvání práv souvisejících s právem autorským z 25 let na 50 let a zavedla právo autorů a dalších nositelů práv na tzv. náhradní odměny v souvislosti s pořízováním rozmnoženin pro osobní potřebu (zpoplatnění nenahraných nosičů) a dále také zavedla v České republice (ČR) ochranu počítačových programů. Novela č. 86/1996 Sb. zohlednila závazky ČR plynoucí z Dohody o obchodních vztazích mezi vládou ČR a USA. Šlo o ochranu počítačových programů, databází a zvukových záznamů, dále právo autorů a dalších nositelů práv na pronájem a půjčování originálu či rozmnoženiny díla, doplnění dalších nároků nositelů při zásahu do jejich chráněných práv, včetně opatření na hranicích, která mohli požadovat nositelé práv při vývozu nebo dovozu rozmnoženin pořízených bez jejich souhlasu. Zbývající novely (obdobně reagovaly na nejnaléhavější problémy spojené většinou s právní úpravou odpovídající předchozímu politickému režimu. Pro úplnost nutno dodat, že kromě změn v samotném AZ z roku 1965 byly v souvislosti se společensko-politickými změnami a obnovujícím se tržním hospodářstvím postupně zrušeny také související prováděcí vyhlášky.⁴

¹ <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/121/2000-12-01?zalozka=text>.

² <https://www.e-sbirka.cz/sb/1965/35/1991-11-22?zalozka=text>.

³ Kromě novel provedených zákony č. 89/1990 Sb. a č. 86/1996 Sb., šlo dále o zákon č. 468/1991 Sb. (rušící část AZ týkající se hromadné správy práv), zákon č. 318/1993 Sb. (rušící mj. povinný poplatek za užití volného díla a zastupování autorů při uzavírání smluv se zahraničními smluvními partnery), zákon č. 237/1995 Sb. (rušící a nahrazující část AZ upravující tzv. hromadnou, dnešní terminologií kolektivní, správu práv) a zákon č. 191/1999 Sb. (doplňující mezi přístroje zpoplatněné v souvislosti s pořízováním rozmnoženin pro osobní potřebu kopírovací zařízení).

⁴ V roce 1995 byly zákonem č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů, zrušeny tyto vyhlášky: vyhláška Ministerstva kultury č. 196/1954 Ú. l., o sazbách provozovacích honorářů za veřejné nedivadelní provozování hudebních děl, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury

Přestože zmíněné novely z 90. let minulého století přispěly k tomu, že se české autorské právo dostalo na úroveň srovnatelnou s právními úpravami v ostatních státech Evropské unie (EU) a zohlednila mezinárodně právní závazky ČR, nebylo možné s ohledem postupující harmonizace unijního práva a nové mezinárodní smlouvy, k nimž se ČR chystala přistoupit, autorský zákon dále měnit a doplňovat, aniž by nedošlo k ještě větší nepřehlednosti a nekonzistentnosti, než jaká již nastala v důsledku přijetí výše zmíněných novel.

Důvody přijetí nového AZ z roku 2000

Hlavní důvody, pro které bylo nutno zpracovat nový autorský zákon, byly tudíž v zásadě dva. Jedním byly společenský a ekonomický vývoj, spolu s vývojem technologií, po listopadové revoluci v roce 1989, druhým příprava vstupu ČR do Evropské unie a s tím související povinnost uvést vnitrostátní právní řád, včetně předpisů týkajících se autorského práva, do souladu s unijním právem.

Z Evropské dohody z roku 1995, zakládající přidružení mezi ČR a EU (tehdy ještě Evropskými společenstvími)

a jejími členskými státy, vyplývala povinnost ČR pokračovat ve zlepšování ochrany práv duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví s cílem dosáhnout podobné úrovně ochrany existující v EU a dále také závazek účastnit se konkrétních mnohostranných úmluv o právech duševního vlastnictví (zejména Bernské⁵ a Římské⁶ úmluvy a posléze také smluv Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1996⁷). Z Evropské dohody zároveň vyplynula povinnost usilovat o zajištění postupné slučitelnosti vnitrostátního právního řádu s právními předpisy Společenství.

Koncem 90. let 20. století, kdy se začal připravovat nový AZ, byly součástí platného práva EU (tehdy Společenství) tyto směrnice: směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů⁸, směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a na půjčování a o některých právech souvisejících s právem autorským v oblasti duševního vlastnictví⁹, směrnice 93/83/EHS o koordinaci určitých pravidel z oboru práva autorského a práv souvisejících s právem autorským vztahujících se na satelitní vysílání a na kabelový přenos, směrnice 93/98/EHS o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv souvisejících s právem autorským¹⁰ a směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází. Zatím jen ve fázi přípravy, respektive projednávání byly návrhy dvou dalších směrnic,

a informací č. 183/1968 Sb.; vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 116/1991 Sb., kterou se upravují sazby odměn výkonných umělců a náhrad výrobců zvukových a zvukově obrazových snímků na veřejných produkcích prostřednictvím technických zařízení; vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 117/1991 Sb., o pořádání veřejných produkcí; vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 241/1991 Sb., o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. Ke dni účinnosti AZ z roku 2000 byly vyhláškou Ministerstva kultury č. 386/2000 Sb., zrušeny tyto vyhlášky: vyhláška č. 55/1978 Sb., kterou se stanoví výjimky z povinnosti sjednávat písemně smlouvy o šíření literárních, vědeckých a uměleckých děl; vyhláška č. 115/1991 Sb., o úpravě odměn a náhrad oprávněným subjektům za užití předmětů ochrany podle autorského zákona pořízením zvukové nebo zvukově obrazové rozmnoženiny a veřejným půjčováním snímků pro osobní potřebu; vyhláška č. 520/1992 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška Ministerstva kultury č. 115/1991 Sb., o úpravě odměn a náhrad oprávněným subjektům za užití předmětů ochrany podle autorského zákona pořízením zvukové nebo zvukově obrazové rozmnoženiny a veřejným půjčováním snímků pro osobní potřebu; vyhláška č. 261/1996 Sb., o odměnách autorům děl, která lze vzhledem k jejich povaze rozmnožovat pro vlastní osobní potřebu na podkladě tiskovin nebo jejich rozmnoženin přenesením pomocí technického zařízení na jiný hmotný podklad.

- 5 Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 8. 9. 1886 (Pařížská revize 1971); ČR od 1. 1. 1993 (dříve Československo od 22. 2. 1921); vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb.
- 6 Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě 26. 10. 1961; ČR od 1. 1. 1993 (dříve Československo od 14. 8. 1964); vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 192/1964 Sb.
- 7 Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském (Ženeva 1996), v platnosti od 6. března 2002; sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb. m. s. a sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb. m. s.
- 8 Kodifikované znění: směrnice 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.
- 9 Kodifikované znění: směrnice 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem.
- 10 Kodifikované znění: směrnice 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

přijatých až v průběhu roku 2001, a sice návrh směrnice o informační společnosti (přijaté posléze pod číslem 2001/29/ES)¹¹ a návrh směrnice o právu na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla (přijaté posléze pod číslem 2001/84/ES)¹².

AZ z roku 2000

Autorka tohoto článku nebyla účastna přípravných prací ani následného legislativního procesu, vycházela proto pouze z veřejně dostupných informací, zejména z internetových stránek Poslanecké sněmovny. Z nich vyplývá, že

AZ z roku 2000 zároveň zrušil několik právních předpisů, které se přijetím nového AZ staly obsoletními. Mimo jiné šlo o část zákona č. 237/1995 Sb. upravujícího hromadnou (nyní kolektivní) správu práv.

vládní návrh nového AZ byl Poslanecké sněmovně předložen dne 18. listopadu 2000 jako sněmovní tisk 443¹³, byl postupně projednán a schválen Poslaneckou sněmovnou a následně Senátem ke dni 7. dubna 2000 a poté,

po podpisu prezidenta, vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 12. května 2000. Účinnosti nabyl ke dni 1. prosince 2000¹⁴.

Jak lze vyčíst ze samotného zákona a také (mj.) z důvodové zprávy k vládnímu návrhu, AZ z roku 2000 obsahuje komplexní úpravu autorského práva, včetně úpravy kolektivní správy práv (před přijetím nového AZ upravené v samostatném zákoně). Koncepčně navazuje na dosavadní kontinentální pojetí autorského práva, spočívajícím mj. na zásadě nepřevoditelnosti práv autorů a výkonných umělců a přiznávající autorská práva autorovi jakožto fyzické osobě, popř. skupině fyzických osob. Na rozdíl od dřívějšího monistického pojetí (podle něhož osobnostní a majetková práva tvoří nedílný celek), bylo zvoleno pojetí dualistické, respektive přesněji quasidualistické, podle něhož osobnostní práva zanikají smrtí a majetková práva přecházejí na dědice, popřípadě připadají státu jako odúmrtí. Nový AZ převzal základní princip občanského práva – zásadu smluvní volnosti a zavedl jednotný smluvní typ – licenční smlouvu. Dále upravil katalog hmotněprávních nároků, jichž se může autor a další nositelé práv domáhat v případě zásahu do práv. V souladu s právem EU zavedl některá nová práva související s právem EU, např. právo výrobce zvukově obrazového záznamu, právo zveřejnitelů k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, a dále právo nakladatele. Upravil také nově režim tzv. zaměstnaneckého díla, více zohledňující investice zaměstnavatele na vzniku takového díla. Důležitou novinkou oproti dosavadní úpravě bylo také prodloužení doby trvání ochrany autorských práv z původních 50 let na 70 let po smrti autora.

AZ z roku 2000 zároveň zrušil několik právních předpisů, které se přijetím nového AZ staly obsoletními. Kromě předchozího AZ z roku 1965, šlo zejména o část I zákona č. 237/1995 Sb.¹⁵, upravující hromadnou správu práv (dnešní terminologií kolektivní správu práv), upravenou od roku 2000 přímo v AZ.

11 Směrnice 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32001L0029>.

12 Směrnice 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32001L0084>.

13 <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=443>.

14 <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/121/2000-12-01?zalozka=text>.

15 Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů (<https://www.e-sbirka.cz/sb/1995/237/1996-01-01?zalozka=text>).

Nejdůležitější novely AZ

AZ z roku 2000 byl k datu uzávěrky tohoto čísla (1. listopadu 2025) novelizován celkem 29 novelami. Nutno říci, že zdaleka ne všechny se týkaly přímo autorského práva, respektive práv chráněných autorským zákonem jako takových. Řada z nich souvisela např. se změnami právních předpisů částečně souvisejících s uplatňováním práv nebo se změnami terminologie jiných právních předpisů, které bylo třeba promítnout i do AZ. Některé z novel lze označit za zbytečné¹⁶.

„Hotelová“ novela z roku 2005

Hned první – poslanecká – novela AZ z roku 2005 (č. 81/2005 Sb.¹⁷) byla svým způsobem významná a dalo by se říci, doufejme, že přímo výchovná. Rozsahem minimální, ale s velkými dopady, které se do určité míry projevují dosud¹⁸. Týkala se § 23 AZ (ustanovení definujícího jeden ze způsobů sdělování autorských děl a jiných předmětů ochrany, a to „provozováním rozhlasového či televizního vysílání“, zjednodušeně řečeno „prostřednictvím rozhlasových nebo televizních přístrojů umístěných v prostorách přístupných veřejnosti, jako jsou obchody, provozovny služeb, včetně ubytovacích zařízení atd.“). V důsledku velmi intenzivního lobbování hoteliérů a dalších provozovatelů ubytovacích služeb v Parlamentu došlo touto novelou k omezení autorských práv a příslušných práv souvisejících s právem autorů tak, že, zjednodušeně řečeno, jim nepříslušely odměny z televizních a rozhlasových přijímačů umístěných v hotelových pokojích a v pokojích jiných ubytovacích zařízení. Novela kromě toho omezila uvedená práva obdobným způsobem

také v případě používání těchto přístrojů při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních a dále také (v § 22 odst. 3) v případě STA (společných televizních antén). Kromě toho také doplnila několik ustanovení v části AZ, týkající se kolektivní správy práv. Největším problémem však byly „hotelové pokoje“, neboť se posléze potvrdila varování vlády, uváděná během projednávání návrhu novely a Evropská komise zahájila s ČR řízení pro porušení povinnosti, tzv. infringement (podrobněji viz níže). Ta část § 23, která byla v rozporu s právem EU a mezinárodními smlouvami, byla posléze změněna v roce 2008 vládní novelou č. 168/2008 Sb.¹⁹, která ovšem přinesla další problém pro aplikační a výkladovou praxi, a sice v principu nelogické „zastropování“ výše odměn příslušejících nositelům práv z užití předmětů ochrany prostřednictvím televizních a rozhlasových přijímačů umístěných (opět zjednodušeně řečeno) v hotelových pokojích. Tato úprava rovněž působila v praxi výkladové problémy a vedla k soudním sporům, byť nebyla, přinejmenším Evropskou komisí, shledána jako vysloveně rozporná s mezinárodními závazky ČR.²⁰ Zastropování odměn bylo zrušeno posléze až vládní novelou AZ č. 102/2017 Sb.

V souvislosti s touto „hotelovou“ novelou lze ještě dodat, bez přílišné nadsázky, že § 23 AZ je jedním z nejvíce „ostřelovaných“ ustanovení AZ. Téměř vždy, když je v Parlamentu projednáván návrh změn v AZ, a někdy i zcela nezávisle na tom, se objevují poslanecké pozměňovací návrhy směřujícími k omezení práv chráněných autorským zákonem, právem EU a mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána²¹. K některým z těchto

16 Za zbytečnou novelu AZ lze dle názoru autorky tohoto článku označit např. novelu provedenou zákonem č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, která pouze do § 3 písm. a) AZ, tj. do demonstrativního výčtu tzv. úředních děl, vyloučených ve veřejném zájmu z autorskopravní ochrany, doplnila nový typ úředního díla, a sice opatření obecné povahy.

17 Zákon č. 81/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon); <https://www.e-sbirka.cz/sb/2005/81?odkazid=37425285&zalozka=text>; sněmovní tisk 499 (období 2002–2006) <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&t=499>.

18 Viz C-161/24 OSA; <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-161/24>. Tato předběžná otázka položená Nejvyšším správním soudem ČR v rámci sporu mezi OSA a ÚOHS se primárně týká výkladu soutěžně právních předpisů, nicméně souvisí s výkladem § 23 AZ ve znění jeho novely č. 168/2008 Sb. (Sporná část § 23 AZ byla posléze vypuštěna novelou AZ č. 102/2017 Sb.)

19 Zákon č. 168/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2008/168/0000-00-00?zalozka=text>; sněmovní tisk 289 (období 2006–2010) <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?O=5&T=289>.

20 Viz pozn. pod čarou č. 17.

21 Viz např. sněmovní tisky 400 a 402 z předminulého volebního období Poslanecké sněmovny (2017–2021); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=400>, respektive <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=402>, nebo sněmovní tisk 15 z předchozího volebního období (2021–2025); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=15>.

pozměňovacích návrhů existují dokonce již také stanoviska Parlamentního institutu, potvrzující negativní stanoviska Ministerstva kultury, popřípadě i vlády jako celek²². Zatím poslední taková změna § 23 AZ byla provedena (opět) poslaneckým pozměňovacím návrhem k vládnímu návrhu novely AZ (posléze přijaté pod č. 429/2022 Sb.)²³. Tato drobná změna však, s ohledem na nutnost vykládat aktuální znění § 23 AZ eurokonformně, tj. v souladu s právem EU, potažmo s mezinárodními smlouvami, kterými je EU a ČR vázána, neměla na aplikaci AZ dopad.

Nejvýznamnější vládní novely AZ

Všechny důležité novely, které se týkaly přímo autorského práva (v širokém slova smyslu, tj. včetně práv souvisejících s právem autorským, popř. také sui generis práva pořizovatele databáze) byly vládními novelami a souvisely s novými předpisy EU, tj. byly zároveň novelami implementačními.

„Euronovela“ (2006)

Novelou č. 216/2006 Sb.²⁴ byla v první řadě dokončena implementace směrnic z roku 2001, které v době přijímání AZ v roce 2000 ještě nebyly platné, a dále byla provedena implementace nové směrnice 2004/48/ES²⁵ o vymáhání práv duševního vlastnictví. Z důležitých změn a novinek lze uvést např. zpřesnění úpravy práva na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla (v § 24 a v příloze k AZ) a změny v úpravě tzv. náhradních odměn příslušejících nositelům práv v souvislosti s rozmnožováním předmětů ochrany pro osobní potřebu (v § 25), včetně

doplnění zmocnění Ministerstva kultury k vydání prováděcí vyhlášky (viz dále). Dále nutno zmínit také rozsáhlé změny v části AZ upravující volná užití a zákonné licence, včetně zavedení úplatné zákonné licence pro absenční půjčování v knihovnách, dále zpřesnění úpravy práv k počítačovým programům a rovněž změny v úpravě kolektivní správy práv. V souvislosti s novou koncepcí právní úpravy správního trestání byla do AZ doplněna ustanovení vymezující skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a sankce (možnost ukládání podstatně vyšších pokut).

Změny související s novým občanským zákoníkem (2014)

Poměrně citelným zásahem do AZ, byť v zásadě jen formálním, byly změny provedené v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.²⁶ a s ním spojeného změnového zákona č. 303/2013 Sb.²⁷ Tím došlo zejména k přesunutí úpravy licenční smlouvy, do té doby obsažené v § 46 a násl. AZ, do občanského zákoníku. S jeho účinností, tj. od 1. ledna 2014, jsou licence (licenční smlouvy) pro práva duševního vlastnictví upravena společně v § 2358 a následujících občanského zákoníku, přičemž v § 2371 a následujících jsou obsažena zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem.

Osiřelá díla a prodloužení doby trvání ochrany u zvukových nahrávek (2014)

Novela č. 228/2014 Sb.²⁸ spočívala zejména v implementaci dvou tehdy nových směrnic EU, a sice

22 Viz např. stanovisko Parlamentního institutu ke sněmovnímu tisku 402, dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=156391>, nebo stanovisko Parlamentního institutu ke sněmovnímu tisku 15, dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=202826>.

23 Sněmovní tisk 31, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=31> ; poslanecké pozměňovací návrhy viz 31/6 <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=9&ct=31&ct1=6>.

24 Zákon č. 216/2006Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2006/216?odkazId=38037593&predmetneDatum=2013-08-18&zalozka=text>; sněmovní tisk 1111 (období 2002–2006) <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&t=1111>.

25 Směrnice 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32004L0048>.

26 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2012/89?zalozka=text>.

27 Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2013/303?zalozka=text>.

28 Zákon č. 228/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2014/228?zalozka=text>; sněmovní tisk 70 (období 2013–2017); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=70>.

směrnice 2011/77/EU²⁹, kterou se změnila mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv, a směrnice 2012/28/EU³⁰ o osiřelých dílech. Touto novelou došlo zejména k prodloužení doby trvání ochrany práv výkonných umělců v případě jejich výkonů zaznamenaných na zvukový záznam a práv výrobců zvukových záznamů z 50 let na 70 let a k přijetí několika doprovodných opatření souvisejících s tímto prodloužením ochrany. Dále byla zavedena nová zákonná licence pro užití osiřelých děl a některých dalších osiřelých předmětů ochrany a s tím spojená procedura tzv. důsledného vyhledávání nositelů práv k osiřelým dílům a registrace osiřelých děl (respektive údajů o nich) v databázi³¹ vedené Úřadem EU pro duševní vlastnictví (EUIPO)³². Doplněna byla také příloha č. 2 k AZ obsahující výčet doporučených zdrojů pro dohledávání nositelů práv k osiřelým předmětům ochrany.

Implementace směrnice o kolektivní správě práv (2017)

Novela provedená zákonem č. 102/2017 Sb.³³ byla jednou z nejrozsáhlejších novel. Jejím hlavním úkolem bylo implementovat do českého právního řádu směrnici 2014/26/EU³⁴ o kolektivní správě. Tato směrnice je nejrozsáhlejší a z hlediska míry podrobnosti regulace nejpodrobnější autorskoprávní směrnicí EU. Jejím cílem bylo harmonizovat pravidla fungování kolektivní správy v celé EU (respektive EHP). Výsledkem implementace proto byla významně doplněná Hlava IV AZ upravující kolektivní správu, a to v zásadě převzetím ustanovení zmíněné směrnice EU. Doplněna byla také příloha č. 3 k AZ upravující, podobně jako příloha zmíněné směrnice

EU, strukturu a obsah výročních zpráv kolektivních správců. Praktický dopad na fungování kolektivní správy v ČR nebyl až tak významný, jak by se mohlo s ohledem na rozsah novely zdát (oproti původním zhruba 11 paragrafům a jedné přílohy se právní úprava roztáhla do téměř 60 paragrafů a dvou příloh). Většina pravidel totiž byla již obsažena buď v AZ nebo v jiných právních předpisech, popřípadě ve vnitřních předpisech samotných kolektivních správců (vycházejících často z pravidel stanovených mezinárodními sdruženími kolektivních správců). Kromě implementace směrnice byla ještě, na základě dosavadních zkušeností s výkonem kolektivní správy, doplněna některá další pravidla směrnicí neupravená, např. procedura sjednávání sazebníků.

Nařízení o přenositelnosti obsahu (2017)

V souvislosti s rekapitulací vývoje AZ, potažmo českého autorského práva v uplynulých 25 letech stojí za zmínku připomenout rovněž jeden předpis EU, který sice nebylo nutno implementovat do AZ, tj. v souvislosti s ním nebyla přijata žádná novela AZ, nicméně tento předpis je, jakožto přímo aplikovatelné nařízení EU, rovněž součástí vnitrostátního právního řádu (českého autorského práva). Jde o nařízení (EU) 2017/1128³⁵ o přenositelnosti obsahu (někdy nazývané nařízením o portabilitě), jehož cílem bylo zajistit evropským spotřebitelům přístup ke stejné obsahové nabídce tzv. služeb na vyžádání (služeb typu Spotify nebo Netflix) během jejich dočasného pobytu v jiných členských státech EU, jakou jim dané služby poskytují ve státě, kde si službu předplatili. Toto nařízení bylo součástí tzv. prvního copyrightového balíčku

29 Směrnice 2011/77/EU, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex:32011L0077>.

30 Směrnice 2012/28/EU o některých povolených způsobech užití osiřelých děl; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32012L0028>.

31 <https://www.euipo.europa.eu/cs/observatory/awareness/ip-in-culture/orphan-works-db>.

32 V roce 2014 se úřad nazýval ještě Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM).

33 Zákon č. 102/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2017/102?odkazId=64678333&zalozka=text>; sněmovní tisk 724 (období 2013–2017); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=724>.

34 Směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32014L0026>.

35 Nařízení (EU) 2017/1128 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017R1128>.

souvisejícího s revizí unijního práva avizovanou ve sdělení Evropské komise z roku 2015³⁶.

Implementace směrnice a nařízení k Marrákešské smlouvě (2019)

Rozsahem nevelká novela provedená zákonem č. 50/2019 Sb.³⁷, měla za úkol implementovat do českého právního řádu dva unijní předpisy související se zatím poslední mezinárodní smlouvou přijatou ve Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO) v roce 2013 – Marrákešskou smlouvou o usnadnění přístupu k publikovaným dílům nevidomým a zrakově postiženým osobám či osobám s jinými poruchami čtení³⁸, a to směrnici (EU) 2017/1564³⁹ a nařízení (EU) 2017/1563⁴⁰. Tyto dva unijní předpisy byly zároveň součástí tzv. druhého copyrightového balíčku – souboru předpisů, které EK navrhla v rámci výše zmíněné „revize“ unijního autorského práva⁴¹. Novelou AZ z roku 2019 tak byla doplněna úprava zákonných licencí ve prospěch osob se zdravotním postižením, konkrétně osob nevidomých nebo jinak zrakově nebo obdobně postižených a umožněno přeshraniční poskytování autorských děl ve formátech přístupných osobám s takovým postižením.

AZ a covid-19 (2021)

Spíše jako perličku lze zmínit, že i na AZ dopadl covid-19, respektive opatření přijatá v souvislosti s pandemií covid-19 zákonem č. 94/2021 Sb.⁴² Cílem změny AZ bylo zajistit možnost knihoven v době jejich uzavření z důvodu prevence šíření pandemie (tzv. lockdown), zpřístupňovat knihovní fondy čtenářům online (způsoby umožňujícími dálkový přístup), a to na základě licenční smlouvy s příslušnými kolektivními správci. Nově doplněné písm. l) v § 97e odst. 4 AZ je sice formulováno zcela obecně (je určeno pro situace, kdy „je knihovna uzavřena více než 2 měsíce“, což může být z různých důvodů), ale nepochybně je nutno je vykládat v dobovém kontextu, respektive v kontextu daného zákona z roku 2021, tj. restriktivně.

Novela z roku 2022

Zatím poslední zásadní vládní novelou AZ byla novela č. 429/2022 Sb.⁴³ Jejím cílem bylo implementovat dvě zatím poslední směrnice EU, rovněž ze zmíněného druhého copyrightového balíčku Evropské komise, a to směrnice (EU) 2019/789⁴⁴ a směrnice (EU) 2019/790⁴⁵. Cílem uvedených směrnic bylo přizpůsobit unijní

36 Viz sdělení Komise z roku 2015 – Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě (COM/2015/0192 final); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52015DC0192>.

37 Zákon č. 50/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2019/50?zalozka=text>; sněmovní tisk 175 (období 2017–2021); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=175>.

38 <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>.

39 Směrnice (EU) 2017/1564 o některých povolených způsobech užití některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017L1564>.

40 Nařízení (EU) 2017/1563 o přeshraniční výměně formátově přístupných rozmnoženin některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími mezi Uníí a třetími zeměmi ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017R1563>.

41 Viz sdělení Komise z roku 2015 – Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě (COM/2015/0192 final); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52015DC0192>.

42 Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2021/94?zalozka=text>; sněmovní tisk 1158 (období 2017–2021); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1158>.

43 Zákon č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony; <https://www.e-sbirka.cz/sb/2022/429?zalozka=text>; sněmovní tisk 31 (období 2021–2025); <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=31>.

44 Směrnice (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacími organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32019L0789>.

45 Směrnice (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32019L0790>.

autorské právo a jeho prostřednictvím také vnitrostátní autorskoprávní předpisy členských států EU novým technologiím a novým obchodním modelům a dosáhnout dalšího stupně harmonizace autorského práva v EU, resp. EHP.

Novela z roku 2022 se dotkla mnoha částí AZ. V souvislosti s první z uvedených směrnic, týkající se vysílání a přenosů vysílání, došlo ke změnám v ustanoveních vymezujících právo na vysílání a právo na přenos vysílání a v ustanoveních týkajících se kolektivní správy těchto práv. Druhá z uvedených směrnic byla tematicky velmi pestrá a změny se tak promítly do mnoha částí AZ. Za zmínku stojí zejména doplnění nových zákonných licencí (pro digitální výuku a pro automatizovanou analýzu textů a dat), dále zavedení možnosti rozšířené kolektivní správy práv pro některá užití děl nedostupných na trhu (včetně s tím spojené registrace děl nedostupných na trhu v databázi EUIPO⁴⁶). Dále novela např. rozšířila možnosti využití tzv. prostředníků (mediátorů) a zavedla také nově právo nakladatele na odměnu v souvislosti s absenčním půjčováním jím vydaného díla knihovnami. Nejvíce zájmu (a kontroverzí), a to jak při projednávání unijní směrnice (EU) 2019/790, tak posléze při přípravě a projednávání návrhu novely AZ, bylo spojeno se zavedením nových práv vydavatelů tiskových publikací a právní úpravy omezení odpovědnosti (a s tím spojených povinností) platform pro sdílení obsahu (tzv. úložišť). Vzhledem k tomu, že směrnice (EU) 2019/790 přinesla změny také v oblasti smluvního práva, byla součástí novely AZ rovněž novelizace občanského zákoníku v příslušných ustanoveních upravujících licence.

V souvislosti s touto poslední novelou AZ z roku 2022 je vhodné zmínit, že je jedním z prvních právních předpisů, které mají projít procesem přezkumu účinnosti právní úpravy, tzv. ex post RIA⁴⁷. Podle vládou schváleného harmonogramu by měla být zpráva z přezkumu účinnosti

novely AZ z roku 2022 zpracována k 31. prosinci 2025 a předsedovi Legislativní rady vlády (LRV) zaslána nejpozději do 31. března 2026⁴⁸ (viz také níže).

Judikatura Soudního dvora EU a autorský zákon

Jak již bylo naznačeno v úvodu, zásadní vliv na vývoj české vnitrostátní právní úpravy autorského práva, a tím i podobu AZ a jeho výklad, má v posledních desetiletích vývoj práva EU. Součástí práva EU je také judikatura Soudního dvora EU (SDEU). Rozhodnutí SDEU, která se týkala výkladu unijního autorského práva, popřípadě i některých dalších oblastí právní úpravy souvisejících s autorským právem (např. soutěžního práva), a tím i výkladu AZ a dalších souvisejících vnitrostátních předpisů, je již dlouhá řada a pojednání o nich by vydalo na samostatný článek. V souvislosti s rekapitulací dosavadního vývoje AZ je vhodné zmínit alespoň to rozhodnutí SDEU, které mělo přímý dopad na AZ, respektive vyvolalo potřebu legislativních změn. Nešlo, jak by možná někdo očekával, o otázku předloženou českým soudem v souvislosti se soudním sporem vedeným před českým soudem.⁴⁹ Pro úplnost nutno dodat, že český soud sice v podobné věci také otázku SDEU předložil, ve sporu kolektivního správce OSA s jedním uživatelem, ale tato otázka byla posléze českým soudem stažena s ohledem na již dříve předloženou obdobnou španělskou otázku⁵⁰.

Oním důležitým rozhodnutím bylo rozhodnutí ve věci C-306/05 SGAE⁵¹. Týkalo se „hotelových pokojů“, přesněji řečeno výkladu článku 3 směrnice 2001/29/ES a pojmu „sdělování veřejnosti“, a to sdělování (autorských děl) prostřednictvím televizních přijímačů umístěných v hotelových pokojích. Toto rozhodnutí SDEU potvrdilo výklad § 23 zastávaný vládou ČR při projednávání poslaneckého návrhu novely AZ z roku 2005 (viz výše) a rovněž výklad Evropské komise v rámci infringementu

46 <https://www.euipo.europa.eu/cs/observatory/awareness/ip-in-culture/out-of-commerce-works-portal>.

47 <https://ria.vlada.cz/prezkum-ucinnosti-regulace-od-2025-nove/>.

48 https://ria.vlada.cz/wp-content/uploads/Vyhled-prezkumu-ucinnosti-regulace-2025_final.pdf.

49 České soudy předložily SDEU předběžné otázky např. v řízení ve věci C-351/12 OSA (týkající se mj. zákonného monopolu v kolektivní správě a výkladu pojmu sdělování veřejnosti prostřednictvím zařízení v lázeňských ubytovacích zařízeních), dále ve věci C-393/09 BSA-SSO (související se správním řízením o žádosti o oprávnění ke kolektivní správě práv autorů počítačových programů) a ve věci C-161/24 OSA (týkající se výkladu soutěžně právních předpisů v souvislosti s kolektivní správou práv).

50 C-282/06 OSA, <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&num=C-282/06>.

51 <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-306/05>.

vedeného s ČR v souvislosti se zmíněnou novelou AZ (viz níže). Následně došlo posléze ke změně § 23 AZ novelou č. 168/2008 Sb. a autorům a dalším nositelům práv chráněných autorským zákonem bylo „vráceno“ právo na sdělování veřejnosti podle § 23, byť v první fázi ještě omezené „zastropováním“ výše odměn (ve výši, která v úhrnu za všechny kolektivní správce nesměla přesáhnout 50 % výše poplatku za jeden přístroj stanoveným zákonem o koncesionářských poplatcích⁵²).

Autorský zákon a tzv. infringementy

V souvislosti s rekapitulací vývoje AZ stojí rovněž za zmínku, jak je na tom AZ z hlediska dohledu Evropské komise nad plněním povinností členských států EU dodržovat unijní právo (dle čl. 17 odst. 1 Smlouvy o EU). Evropská komise průběžně sleduje a vyhodnocuje zmíněnou povinnost členského státu, zejména zda jsou dodržovány lhůty pro implementaci unijních předpisů a zda jsou provedené implementace včas oznámeny (notifikovány) Evropské komisi a dále zda je vnitrostátní právo v s právem EU v souladu.⁵³ Lze konstatovat, že z hlediska zmíněného dohledu Evropské komise AZ zatím obstál. V souvislosti s AZ bylo sice s Českou republikou několik infringementů zahájeno, nicméně naprostá většina byla nenotifikačních, tj. z důvodů zpoždění implementace unijních předpisů. Nutno dodat, že v tomto ohledu není Česká republika v rámci EU žádnou výjimkou a dodržení implementačních lhůt je objektivně stále obtížnější. Je to dáno mj. tím, že lhůty pro implementaci nových unijních předpisů jsou poměrně krátké, vezme-li se v úvahu obvyklá délka vnitrostátních legislativních procesů, a zároveň se stále více komplikuje materie, která je právními předpisy upravována (srov.

např. poslední směrnici o autorském právu z roku 2019, viz výše).

Celkem bylo s Českou republikou zahájeno 10 infringementů, z toho 8 tzv. nenotifikačních, jeden z nich (týkající se zpožděné implementace směrnice 2001/29/ES) vyústil až v předložení žaloby k Soudnímu dvoru EU, a 2 tzv. věcné infringementy. První z nich, zahájený v říjnu 2005, souvisel s právní úpravou v § 23 přijatou poslancem novelou z ledna 2005 (novela č. 81/2005 Sb., „hotelové pokoje“, viz výše). Druhý, zahájený v březnu 2007, se týkal právní úpravy zákonného monopolu v kolektivní správě a vyloučení možnosti udělit oprávnění k výkonu kolektivní správy žadateli se sídlem mimo ČR. Všechna řízení byla odložena, popř. zastavena (z důvodu dodatečného splnění povinnosti nebo pro odpadnutí důvodů⁵⁴).

Prováděcí vyhláška z roku 2006

AZ ve své původní verzi z roku 2000 nepočítal s prováděcími předpisy, obsahoval pouze přílohu, v níž byly upraveny některé podrobnosti související s kolektivní správou práv, resp. s některými právy (tzv. jinými majetkovými právy) spravovanými v režimu povinné kolektivní správy. Příloha k AZ (nyní příloha č. 1 k AZ) obsahovala (a stále obsahuje) sazebník odměn náležejících autorům při opětném prodeji originálu díla uměleckého, dále sazby některých odměn náležejících nositelům práv v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní, popř. vlastní vnitřní potřebu, a dále odměny náležející autorům v souvislosti s půjčováním děl.

Zmocnění ministerstva kultury k vydání prováděcí vyhlášky přinesla až novela z roku 2006 (č. 216/2006 Sb.). Jak již bylo zmíněno výše, šlo o jednu z důležitých implementačních novel, dokončující implementaci v té době

52 <https://www.e-sbirka.cz/sb/2008/168?odkazId=37425389&zalozka=text>.

53 V případě, že dojde k nesplnění některé z povinností vyplývajících z práva EU ze strany členského státu, může Evropská komise dle čl. 258 Smlouvy o fungování EU zahájit s členským státem EU řízení (tzv. infringement), který může vést až k předložení žaloby k Soudnímu dvoru EU a k uložení finančních sankcí. Podle toho, zda porušení povinnosti spočívalo v nedodržení lhůty pro notifikaci (v praxi většinou z důvodu zpoždění, popř. neprovedení, implementace) nebo v nesprávné implementaci, popř. v porušení práva EU z důvodu nesouladu vnitrostátní právní úpravy s právem EU, se jedná o tzv. nenotifikační, resp. věcné infringementy.

54 V případě obou věcných infringementů došlo ke změně právní úpravy v dotčených ustanoveních (v § 23 a v § 97 odst. 2 AZ ve znění z roku 2000) novelou AZ č. 168/2008 Sb. Ustanovení § 98 odst. 6 AZ ve znění z roku 2000 upravující zákonný monopol v kolektivní správě změněno nebylo, neboť Evropská komise akceptovala zdůvodnění České republiky ve prospěch jeho zachování a navíc, možnost zákonného monopolu později potvrdil i Soudní dvůr EU ve věci C-351/12 OSA. Zákonný monopol v kolektivní správě proto zrušen nebyl a platí stále /srov. § 96a odst. 2 písm. c) AZ v platném znění/.

platných unijních předpisů⁵⁵, nicméně, tato konkrétní úprava s implementací unijního práva přímo nesouvisela (nebyla z hlediska unijních předpisů nutná). Tehdy doplněné ustanovení – § 25 odst. 7 AZ (ve znění zákona č. 216/2006 Sb.), zmocnilo ministerstvo kultury k vydání vyhlášky, kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a sazby paušálních odměn placených z jednotlivých typů přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin a typů nenahraných nosičů záznamů. Kromě toho vyhláška stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů. Platné znění zákonného zmocnění vzešlo částečně z vládního návrhu a bylo doplněno poslaneckým pozměňovacím návrhem. Výsledkem je stávající poměrně dost nepřehledná úprava tzv. náhradních odměn, přičemž do budoucna pravděpodobně nelze očekávat, že by se právní úprava nějak zjednodušila, spíše naopak.

Potřeba podrobněji konkretizovat právní úpravu této oblasti autorského práva nastala v souvislosti s problémy s aplikací tehdejší právní úpravy v praxi. Původní velmi obecná úprava⁵⁶ vyvolávala řadu sporů, včetně soudních, které ztěžovaly výkon kolektivní správy v této oblasti. Již při projednávání návrhu na doplnění zmocnění k vydání vyhlášky a zejména návrhu na věcný obsah budoucí vyhlášky, zaznívaly obavy, a to jak ze strany kolektivních správců a dalších zástupců nositelů práv, tak i ze strany Ministerstva kultury, že vyhláška nevyřeší všechny problémy a bude, s ohledem na rychlý technologický vývoj, zastarávat a vyžadovat časté novelizace. To se ostatně posléze také potvrdilo.

Na základě zmocnění v § 25 odst. 7 AZ byla v říjnu 2006 vydána vyhláška č. 488/2006 Sb., kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných

nosičů záznamů a výše paušálních odměn. Vyhláška je rozdělena do tří částí, první obsahuje výčet typů přístrojů ke zhotovování tiskových rozmnoženin a výši paušálních odměn dle výkonnosti přístrojů, druhá část obsahuje výčet typů nenahraných nosičů záznamů a výši paušálních odměn a třetí část obsahuje pouze výčet typů přístrojů ke zhotovování rozmnoženin záznamů (sazba odměny je stanovena v příloze č. 1 k AZ). Vyhláška byla zatím novelizována pouze jednou, v roce 2008, vyhláškou č. 408/2008 Sb.)⁵⁷

Již při letmém nahlédnutí do vyhlášky je zřejmé, že výše zmíněné obavy ohledně nepružnosti takovéto právní úpravy se naplnily. Např. některé ze zpoplatněných nenahraných nosičů pravděpodobně někteří ze čtenářů tohoto článku už vůbec nebudou znát⁵⁸, naopak některé jiné, o nichž se v souvislosti s náhradními odměnami v poslední době uvažuje, popř. o nich rozhodoval nebo bude rozhodovat Soudní dvůr EU, tam uvedeny nejsou.⁵⁹

Jak původní verze vyhlášky, tak zejména její novela, je výsledkem velmi intenzivních vyjednávání zástupců dotčených subjektů, tj. kolektivních správců a zástupců osob povinných odměny odvádět. Zároveň je výsledkem velmi křehkého kompromisu, což je jedním z důvodů, proč od roku 2008 žádná další novela vyhlášky přijata nebyla. Čas od času se ozvaly hlasy volající po aktualizaci, ale prakticky vždy šlo o očekávání změn v protichůdných směrech v závislosti na tom, kdo po změnách volal.

Aktuálně je pravděpodobně nejpálčivějším problémem v této oblasti otázka zpoplatnění tzv. chytrých mobilních telefonů (smartphonů). Platné znění vyhlášky obsahuje ustanovení ve stylu chytré horákyně, kdy mobilní telefony

55 Mj. byla zpřesněna některá ustanovení AZ související se směrnicemi 2001/29/ES a 2001/84/ES, u nichž ještě nebyl v době přijetí AZ v dubnu 2000 dokončen legislativní proces a nebyly publikovány v Úředním věstníku EU.

56 Úprava tzv. náhradních odměn byla obsažena pouze v AZ (§ 25 a odkazující ustanovení týkající se některých nositelů práv souvisejících s právem autorským) a v příloze k AZ. Zpoplatněné přístroje a nenahrané nosiče byly vymezeny zcela obecně jako „přístroje k zhotovení rozmnoženin zvukových nebo zvukově obrazových záznamů“, „přístroje k zhotovení tiskových rozmnoženin“ a „nenahrané nosiče zvukových nebo zvukově obrazových záznamů“. Sazby odměn byly stanoveny pouze v příloze k AZ, a to procenty z prodejní ceny (4% v případě nenahraných nosičů, 3 %, resp. 1,5 % v případě přístrojů k pořizování rozmnoženin záznamů). paušálními sazbami z prodejní ceny přístroje k pořizování tiskových rozmnoženin odstupňovanými dle výkonnosti přístroje a dále paušálními sazbami za tiskovou rozmnoženinu (černobílou a barevnou) v případě poskytování tiskových (kopírovacích) služeb za úplat.

57 <https://www.e-sbirka.cz/sb/2006/488?zalozka=text>; <https://www.mk.gov.cz/provadeci-vyhlasiky-cs-710>.

58 Např. paměťové karty.

59 V souvislosti s náhradními odměnami se diskutuje např. o možnosti nebo vhodnosti zpoplatnění cloudových služeb (viz např. rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-433/20 Austro-Mechana (dostupný z <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-433/20>).

jsou zpoplatněny je za určitých podmínek.⁶⁰ S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z listopadu 2022⁶¹, v němž rozhodoval ve sporu kolektivního správce OSA se společnostmi Vodafone, v němž tento soud dospěl k závěru, že (zjednodušeně řečeno) tzv. chytré mobilní telefony podléhají platbě autorské odměny podle § 25 odst. 1 písm. b) AZ a že v tomto duchu je nutno vyhlášku vykládat. Spor sice ještě není formálně ukončen⁶², nicméně bez ohledu na to vyvstala již naléhavá potřeba vyhlášku aktualizovat minimálně v souvislosti s úpravou zpoplatnění chytrých mobilních telefonů. V dohledné době se proto očekává zahájení prací na přípravě další novely prováděcí vyhlášky.

Co nás a AZ čeká do budoucna?

Co lze ve vnitrostátní právní úpravě autorského práva, kromě výše zmíněné novelizace prováděcí vyhlášky, dále očekávat? V tomto okamžiku je těžké předvídat. Bude hodně záležet na tom, jaký bude další vývoj v EU⁶³ a na mezinárodní úrovni, zejm. zda budou ve WIPO přijaty nové mezinárodní instrumenty⁶⁴. Pokud jde o samotný AZ, jak již bylo zmíněno výše, jeho zatím poslední rozsáhlá implementační novela z roku 2022 je jedním z právních předpisů, které mají projít procesem přezkumu účinnosti právní úpravy (ex post RIA). Cílem ex post RIA obecně je zmapovat fungování přijaté právní úpravy v praxi a vyhodnotit, zda právní předpis splnil sledované cíle a naplnil s ním spojovaná očekávání. Zpráva z přezkumu by měla rovněž obsahovat závěr, zda by měla být právní úprava změněna, popř. zrušena.

V případě novely AZ z roku 2022 budou zřejmě hlavním předmětem hodnocení ty části novely, které byly

předmětem největšího zájmu a diskuzí, ať už ve fázi přípravy návrhu novely nebo ve fázi projednávání v Parlamentu. To se týká zejména nových práv vydavatelů tiskových publikací⁶⁵ a omezení odpovědnosti a s tím spojených povinností tzv. úložišť (platform pro sdílení obsahu nahrávaného uživateli takových platform)⁶⁶. Zpětná vazba je očekávána také ohledně fungování nových zákonných licencí, zejm. zákonných licencí (výjimek z výlučných práv) pro účely automatizované analýzy textů nebo dat (často zkráceně označovaných jako „TDM výjimky“⁶⁷). Posledně uvedená část novely AZ, resp. problematika vztahu autorských práv a AI, se momentálně těší pravděpodobně největšího zájmu nejen v rámci ČR a EU, ale celosvětově, v zahraničí je předmětem řady soudních sporů a o výklad evropské úpravy zákonných licencí pro TDM byl již požádán i Soudní dvůr EU⁶⁸.

Kromě vnitrostátního přezkumu účinnosti právní úpravy přijaté novelou AZ z roku 2022 probíhá paralelně také příprava vyhodnocení dopadů směrnice (EU) 2019/790 Evropskou komisí. I v tomto případě budou důležité zejména výsledky hodnocení ve výše zmiňovaných oblastech.

Jak již bylo zmíněno v úvodních částech tohoto článku, na vývoj autorského práva a podobu českého AZ má zcela zásadní vliv vývoj práva EU, ať už jde o právní předpisy EU jako takové, nebo judikaturu Soudního dvora EU. Podle toho, jak dopadne vyhodnocení poslední novely AZ a směrnice EU z roku 2019, popř. jaký výklad některých ustanovení práva EU přinesou nová rozhodnutí Soudního dvora EU, uvidíme, zda a jak bude nutné nebo vhodné AZ dále měnit či doplnit. ✓

60 Srov. § 6 odst. 2 vyhlášky č. 488/2006 Sb., ve znění č. 408/2008 Sb., podle kterého se povinnost odvádět odměny nevztahuje na mobilní digitální kamery, digitální fotoaparáty, mobilní telefony a bezdrátové telefony s výjimkou případů, kdy jsou tato zařízení dodávána s paměťovým médiem; pak se odměna platí pouze z kapacity přiloženého média dle příslušného ustanovení vyhlášky.

61 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2024, sp. zn. 23 Cdo 1048/2023, dostupný z <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/23575/>.

62 K datu uzávěrky nebylo známo písemné vyhotovení rozsudku Městského soudu v Praze, kam se věc vrátila znovu do první instance.

63 V pracovním plánu Evropské komise na rok 2026 žádné legislativní iniciativy v oblasti autorského práva uvedeny nejsou, viz https://czechia.representation.ec.europa.eu/komise-zverejnili-pracovni-program-na-rok-2026-2025-10-21_cs.

64 Ve Stálém výboru pro autorské právo a práva s ním související WIPO se s již více než 25 let projednávají postupně návrhy mezinárodní smlouvy o ochraně práv vysílacích organizací, ale zatím se nejeví reálně, že by smlouva byla v dohledné době přijata. Další témata z programu výboru (např. výjimky a omezení práv ve prospěch paměťových a výzkumných organizací nebo problematika AI a autorských práv) jsou rovněž ve fázi diskuzí, zpracovávání studií apod.

65 Ustanovení § 87b AZ v platném znění.

66 Ustanovení § 46 a násl. AZ v platném znění.

67 TDM výjimky – výjimky pro vytěžování textů a dat – z angl. text and data mining exceptions. Ustanovení § 39c a § 39d AZ v platném znění.

68 Viz C-250/25 Like Company (<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-250/25>).

Programy na podporu a rozvoj mladých vynálezců a zlepšovatelů

Ing. Josef Zima,

předseda Asociace rozvoje invencí a duševního vlastnictví, o.s.

Hradec Králové

místopředseda Českého svazu vynálezců a zlepšovatelů, z.s.

Praha

Úvod

Rozvoj a prosperita průmyslových odvětví – jejich konkurenceschopnost a perspektivy rozvoje – závisí primárně na kvalitních inovacích. Po stránce konstrukční a technologické jde o patenty a užité vzory, po stránce marketingové přistupuje především oblast průmyslového vzoru a ochranných známek. Je tedy v celospolečenském zájmu rozvíjet péči o potřebnou úroveň všeobecného povědomí ve společnosti, nebo dokonce o svého druhu „gramotnost“. Každá moderní populace buduje základ vzdělanosti na základním – povinném školství. To koneckonců vedlo i osvícenou panovnici Marii Terezii v r. 1774 k zavedení povinného školního vzdělávání od 6 do 12 let. Došlo k plošnému „zgramotnění“ populace, coby předpokladu pokroku, konkrétně pro rozvoj Čech to znamenalo i start průmyslového rozvoje. V moderní době, kdy úroveň užítí nejnovějších poznatků vědy a výzkumu podmiňuje rozvoj technologií, a tím zakládá konkurenční potenciál podniku, odvětví i státu, faktor gramotnosti v oblastech duševního vlastnictví nabývá na významu. Pro techniku a průmysl se jedná především o průmyslové právo a jeho kvalifikované využití již při tvorbě inovací a následně k jejich efektivní ochraně. Podle mnohaletých zkušeností Asociace rozvoje invencí a duševního vlastnictví o.s. (dále AriD) lze s přesvědčivými výsledky klást

základy průmyslověprávní gramotnosti již na základní škole. Pro oblast základního školství má AriD připraven program:

Program Mladý vynálezce

Cíle programu

Je to nejstarší ze školských programů AriD. Zaměřuje se na žáky základních škol – klasicky na druhý stupeň. Zkušenost ale ukazuje, že práce v něm jsou schopny i děti mladší, což lze pokládat za určitou výzvu! Člověčí tvořivost není omezena na jakýkoliv obor lidské činnosti. Je to obecná schopnost, kterou není nadána celá populace stejnou měrou. Navíc je individuálně stimulována zájmovou oblastí toho kterého dítěte a významně i prostředím, ve kterém dítě vyrůstá a které ho formuje a motivuje. Psychologové by nám mohli dokumentovat, jak se mladý mozek rozvíjí, jak se tvoří nové synapse v mozku během rozvoje mladé osobnosti – podle toho, jak je „trénován“. Jiný pohled říká: Co neznám, to nepotřebuji, to mne nemůže zaujmout. A právě toto jsou oblasti, ve kterých jak tuzemské, tak zahraniční zkušenosti z programů typu Mladý vynálezce na žáky účinně působí. Program ukáže dětem, jak kriticky vidět – pozorovat okolo sebe nedostatky, problémy a co by chtěly vylepšit. Metodicky vede děti k tomu, jak nalézt cestu k novému řešení, k odstranění problému, k nalezení lepšího řešení nového, nebo k zefektivnění známého řešení. Celý náš život je prostoupen rozdílnými výrobky – přístroji, pomůckami, zařízeními – vesměs technickými řešeními z různých oborů a oblastí techniky. Díky tomu a i na základě vlastních zkušeností řeší žáci problémy z rozličných oborů a činností, jak vycházejí z jejich vlastních zkušeností. Problém, který žáka

zaujme a který chce řešit, se stane tématem jeho práce v programu. Metodické navedení na cesty k řešení problémů žáky motivuje a přinese jim vlastní zkušenost, že řešit nějaký problém, něco zlepšovat, je i zajímavé. Zjišťují, že vymýšlet nové řešení může být docela zajímavá, zábavná a dobrodružná činnost. Z uvedeného plyne, že nejde o způsoby řešení specificky v „mantinelech“ některého školního výukového předmětu – prostě na co žák ve své zkušenosti „narazí“, s čím není spokojen a co by chtěl zlepšit, na tom pracuje. Při tom je třeba poznamenat, že dětská fantazie není svázána žádnými zvyklostmi z oborové praxe jím řešeného problému, takže jejich kreativita je bujnější než u „kompetentních“ odborníků. Pokud nápad přesahuje reálné technické možnosti, je žák lektorem citlivě a přiměřeně uveden do reálu v oboru, který je předmětem inovativního nápadu. Program tedy rozvíjí schopnost žáka kriticky vnímat problémy okolo sebe a tvůrčím způsobem (opisovat se nedá) hledat zcela nové, nebo „pouze“ vylepšené řešení.

Zdroj: AriD

Program Mladý vynálezce AriD importoval z Holandska. V naší republice byl představen na přednášce Dr. Wífe a Dr. Dicka, která byla zorganizována díky iniciativě vedení ÚPV – a to již v r. 2009! Tento program se následně podařilo od autorů získat pro AriD o.s. Program pak AriD modifikoval pro tuzemské podmínky a začal rozvíjet. S postupem času a s ohledem na vývoj ve školství je program dále modifikován pro aktuální vývoj podmínek práce ve školách.

Průběh programu

Systém práce v programu Mladý vynálezce je časově rozvržen na dny od pondělí do pátku. Vyvrcholením akce je páteční prezentace, když každá skupina prezentuje, jakým způsobem zvolený problém řešila a formu, jak inovativní nápad modelově zrealizovala. Prezentace se odehrává před auditoriem spolužáků z dalších tříd školy a členy hodnotící komise – experty. Ukazuje se, že pokud jsou diváky žáci nižších tříd, je tato zkušenost motivující a žáci se zcela spontánně těší, až se v dalším školním roce sami budou moci

zúčastnit! Exempla trahunt – je stará zkušenost! Hodnotící komise následně prezentovaná řešení vyhodnotí dle tří kritérií a vyhlásí: skupinu, která měla nejlepší inovativní nápad, skupinu, která vytvořila nejlepší plakát, a skupinu, která měla nejlepší prezentaci. Tyto tři skupiny pak obdrží diplomy a ceny. Za nejlepší nápad získá skupina praktickou

aplikaci oceněného vynálezu Ing. Miroslava Sedláčka – bezlopatkové turbíny SETUR.

Vraťme se ještě k práci se žáky na základní škole. Programu se účastní zpravidla žáci II. stupně, tedy ve věku 13 let. Práce na základní škole je organizována tak, že v rámci vyučování jsou během jednoho týdne vyčleněny tři hodiny

denně. Žáci jsou první den „nabuzeni“ ke kritickému vidění prostředí, ve kterém žijí, k odhalování nedostatků na věcech kolem sebe. V dalším dnu zkoumají nedostatky a jsou přiměřeně seznámeni s duševním vlastnictvím, s vynálezy. Třetí den prezentují před kolektivem třídy svůj nápad a odpovídají na kritické otázky spolužáků. V pracovním sešitě postupně každý formuluje, jaké řešení přináší jeho nápad a vymyslí název svého nápadu. V příslušném formuláři „Můj nápad“ dle potřeby svůj nápad nakreslí – a protože je poučen, že už samotná inovativní myšlenka má svou hodnotu a je třeba ji chránit, nechá si tento dokument podepsat od svědka. Vedle podpisu je uveden čas seznámení a potvrzení, že řešení bylo porozuměno a že o něm bude zachována mlčenlivost. Je to jeho první „právní“ dokument o vlastnictví nápadu.

Žáci sami anonymně ohodnotí všechny přednesené nápady. Nápady, které získaly nejvíce bodů, pak jsou dál rozpracovávány. Autor – původce nápadu, se stává managem, zvolí si spolupracovníky, a jsou vytvořeny pracovní skupinky ze tří až čtyř žáků. Autor nápadu, nyní již manager skupiny, koordinuje další postup práce. Skupina vytváří model a pokud možno atraktivní plakát a také připravuje atraktivní verbální prezentaci před hodnotící komisí a před auditoriem. To všechno jsou dovednosti, které jsou v různé míře latentně v žácích uloženy a takto získají příležitost je objevit a i projevit! Svoji myšlenku nového řešení prezentovat vyžaduje i určitou míru sebedůvěry

a odvahy, což je také přínosem programu. Zkušenost z úspěšné prezentace svého nápadu je příjemnou a silnou motivací pro další rozvoj – jsou-li ovšem k tomu alespoň trochu příznivé podmínky a je přínosem i pro volbu směru dalšího vzdělávání. Ukáže žákům, že technika a inovace jsou dobrodružstvím!

Program z pohledu statistiky

V tomto programu AriD za dobu jeho existence prošlo do dnešních dnů v Královéhradeckém a Libereckém kraji více jak 1 000 žáků, kteří vytvořili cca 800 rozličných nápadů. Flexibilitnost žakovské invence dokazuje údaj, že nápad na stejné řešení/stejný problém se opakuje pouze v 5 % všech řešení, přičemž celkově je „inovativní výkon“ 80 % – tzn., že pouze 20 % žáků nepřišlo se svým nápadem. No prostě, úplně každý zrovna vynálezcem být nemusí!

Aktivity navázané na program

V případě organizování regionální soutěže vítězů z jednotlivých škol je pak zorganizováno „Tržiště nápadů“. Vítězné skupiny z různých škol tak mohou postoupit až k prezentaci při různých mezinárodních akcích. Prvně byla taková příležitost zúčastnit se na mezinárodním veletrhu vynálezů v Praze – bylo to INVENTO v r. 2013. Mladí vynálezci byli takto mezinárodně prezentováni opakovaně na navazujících mezinárodních veletrzích vynálezů INVENT ARÉNA v Třinci, nebo při příležitostech výročí založení tuzemského „Patentového úřadu“. Dosud tedy výhradně v domácím prostředí, nákladově pro AriD únosně, a to za podpory organizátorů jednotlivých akcí. V případě mezinárodních veletrhů v naší republice vystavují mladí vynálezci díky podpoře ÚPV na jeho stánku. Existuje totální rozdíl v přístupu vzdělávacího systému k aktivitě tohoto druhu v tuzemsku a v rozvinutých či rozvíjejících se státech! Nejedná se zde jen o sousední země, ale především o Asii! Žáci a studenti z asijských států se prezentují i se svými exponáty každoročně na mezinárodním veletrhu vynálezů iENA v Norimberku. Tam zaujímají mladí vynálezci až čtvrtinu výstavní plochy! My můžeme jen tiše závidět!

Významný je fakt, že na základě letitých zkušeností programu AriDu ve školní praxi byla vypracována a na Univerzitě Hradec Králové také obhájena doktorská práce s názvem: Podpora rozvoje tvořivosti směrem k fyzikálnímu myšlení. (Vyskočil, 2022)

Tato práce přesvědčivě dokládá pozitivní účinek metody programu Mladý vynálezce na vztah žáků k tvořivému myšlení a specificky k prvnímu kontaktu s technickou tvořivostí a dokonce v přesahu do oblasti průmyslového práva. Připomeňme si citát z textu, který nadiktoval první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk svému synu Janovi, který byl odpečetěn v září tohoto roku: „Lidé jsou rádi hloupí, nedělejte jim to jednoduché a hádejte se s nimi.“ Takže stále platí, že „hloupé“ = nevzdělané je třeba zavčas podchytit a vzdělat – proto i motivovat. Je třeba nepromarnit vhodnou dobu vývoje dítěte! Ze zahraničí známe i příklady „vynálezeckých školek“!

Díky aktivnímu edukačnímu úsilí a vstřícnosti našeho Úřadu průmyslového vlastnictví navíc účastníci programu ke svému nápadu obdrží ještě patentovou rešerši! Tak získají ke svému novému řešení navíc poznatek a konkrétní zkušenost s tím, že podobný problém již řešili i jiní vynálezci a jak si svá řešení chránili patentem. Tento poznatek o patentových databázích tak získají nejen samotní žáci, ale i jejich rodiny a známí, což žel u nás není zkušenost zcela běžná!!! Současně se dozví, že se svým zajímavým nápadem musí nějak kvalifikovaně nakládat.

Pro publicitu v oblasti duševního vlastnictví zjevně sám Úřad dělá, co je v jeho možnostech, tedy maximum možného! Na svém webu má speciální edukační rubriky: Rubrika pro mladé a Posilte své podnikání, výukové moduly Patent Teaching Kit – pomůcka pro vyučující a řadu dalších materiálů.

Nejnovější běh programu byl realizován na ZŠ v Solnici se smluvní podporou European Inventor Network Agreement Evropského patentového úřadu v říjnu tohoto roku.

Dopad a přínosy programu

V dalším rozvoji žáků a nakonec v praktickém životě jsou všechny tyto schopnosti a jejich případný další rozvoj pro každého jedince užitečné. Mohou být i konkurenční výhodou na trhu práce. Pro národní hospodářství a pro průmysl samotný je ovšem specifický přínos programu v nalezení, „oslovení“ a motivaci technických tvůrčích talentů, protože právě na kvalitních inovacích je hospodářská prosperita zcela závislá. Pravda, hodnotné inovace může přinést i nenápadný řemeslník, nebo dělník, a přispět tak ke konkurenceschopnosti hospodářského subjektu, jak historicky

dokumentuje přínos „Benátského patentu“ z roku 1747! V tom smyslu je i „plošný“ přínos programu Mladý vynálezce. Každá osoba disponuje jakýmsi inovačním potenciálem – existuje latentně. V reálné praxi tak může frekventanta programu Mladý vynálezce „trknout“, že disponuje jakýmsi „vynálezeckými“ schopnostmi a že taková objevná činnost je vlastně docela zajímavá.

Opakovaně se nám stává, že nápad Mladého vynálezce už kdosi kdesi vymyslel a dokonce i úspěšně patentoval. S plnou zodpovědností si dovoluji tvrdit, že takovouto zkušenost u nás nemá mnohý konstruktér či vývojář nebo příslušný vedoucí pracovník – a dokonce ani pedagog!

Největším přínosem programu je objevování skrytých technických talentů – dětí, které v běžné výuce nevykukají. Při práci na nápadu ale rozkvetou, stanou se tahouny týmu a dovedou ho od myšlenky až k modelu a prezentaci. V každém běhu programu se takový talent obvykle najde. A pokud by dostal šanci pokračovat v technickém vzdělávání, jeho přínos pro společnost může být nevyčíslitelný.

Na základě zkušeností z programu pro základní školy a z popularizačních přednášek v oborech duševního vlastnictví pro střední a vysoké školy AriD návazně vyvinul programy pro střední školy. Jedná se o vlastní know-how programů Metodický vynálezce a Metodický designér:

Program Metodický vynálezce

Jedná se o univerzální program pro střední školy, které se do programu přihlásí. Není ani rozhodující, které ročníky budou zapojeny. V samotném úvodu je plošně realizována „osvětová“ přednáška o duševním vlastnictví – autorském a průmyslovém právu pro celé třídy. Studenti, které tematika zaujala a mají zájem do programu vstoupit, se následně přihlásí a dohodnou s lektorem AriD časový plán další spolupráce. Následuje další, rozšiřující přednáška z oborů duševního vlastnictví, přičemž se studenti prakticky seznámí s průmyslověprávními databázemi a s rešeršními možnostmi. Vlastní vynálezeckou práci studenti realizují buď každý samostatně, nebo dle dohody skupinově – dle zvoleného problému, který kdo chce řešit. Zde ale je další postup změněn tak, že student pomocí patentové rešerše zjistí, zda již někdo konkrétní problém řešil a na řešení získal ochranu, jaká řešení již existují.

Vybaven tímto poznáním následně přináší vlastní inovativní řešení. Nové řešení pak dle metodiky programu původce zdokumentuje a zpracuje pro účel prezentace. Podle oboru předmětu řešení a dle technických možností jsou to model, elektronická prezentace atd. Student tedy „neobjevuje Ameriku“, jak se často v reálné praxi stává!

Program Metodický designér

Program je v postupu práce analogický s předchozím programem, odlišnost je pouze v užším zaměření na design. Design je chráněn jak autorskoprávně, tak průmyslověprávně, přičemž druhý způsob bývá opomíjen. V některých oborech má distinktivní design podstatný vliv na úspěch produktu na trhu. A právě znalost chráněných designových řešení konkurence je jedním z předpokladů pro získání vlastního nezaměnitelného image na trhu. Další postup je pak shodný jako u Metodického vynálezce.

Oba programy pro střední školy dokazují reálnost kognitivního požadavku, aby každá studentská odborná práce obsahovala i srovnání výsledku vlastní tvůrčí práce studenta se situací v dané oblasti zjištěné rešerší dle příslušné oblasti/oboru. Tento požadavek by ovšem měl být naprosto samozřejmým u škol vysokých! Význam zavedení takového podmínky pro budoucí praxi studentů je fundamentální!

Asociace rozvoje invencí a duševního vlastnictví o.s. v Hradci Králové funguje dlouhodobě nejenom jako regionální PATLIB centrum, ale ve svém úsilí se trvale zaměřuje na iniciaci rozvoje tvůrčího myšlení mládeže. Jedná se o mládež jak na základních, tak na středních školách, šíří osvětu v oblastech duševního vlastnictví – tedy autorských a průmyslových práv, jejich smyslu a užití v praktickém životě. Programy ověřeně probouzejí jak chlapce, vynálezce, tak i děvčata, vynálezky! Zodpovědně můžeme uzavřít s tím, že:

Děti lze efektivně učit vynalézat! K jejich vlastnímu prospěchu – a k prospěchu budoucího zaměstnavatele i přínosu pro celou společnost!!! ✓

Použité prameny:

<https://www.arid-hk.cz>

<https://upv.gov.cz/vzdelavani/rubrika-pro-mlade>

https://www.youtube.com/watch?v=1JJ_uqytZHo

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1053/22

Napadený evropský patent se týkal emulgované kompozice obsahující mléčný výrobek, výhodně ve formě nápoje. Když se emulgované kompozice připravují za použití mléčných výrobků, jako je čerstvý sýr, a když je množství těchto mléčných výrobků nízké, nápoj může postrádat bohatost nebo mléčnou chuť. Cílem vynálezu je poskytnutí emulgované kompozice obsahující mléčný výrobek se zlepšenou kvalitou chuti. Podle patentu mohou být takové kompozice vyráběny za použití mléčného výrobku, emulgátoru a materiálu s obsahem hořčíku. Mléčná chuť se přitom zlepší, když je hmotnostní poměr mezi tukem a hořčíkem v rámci určitého rozmezí hodnot.

Dokument nejbližšího stavu techniky popisuje tekuté mléčné výrobky obohacené mléčnými minerály. Uvádí, že během výroby těchto výrobků jsou zejména při mikrofiltraci odstraněny minerály, které přispívají k jejich čerstvé mléčné chuti. Pro zvýšení vnímání čerstvé mléčné chuti je proto navržena fortifikace mléka mléčnými minerály a přidání arabské gumy. Tento dokument poskytuje komplexní popis přípravy emulgované kompozice, pokud jde o výchozí materiály a výrobní proces, a také uvádí, že získaná emulgovaná kompozice má dobré organoleptické vlastnosti.

Množství hořčíku použité v tomto dokumentu nelze jednoznačně určit. Kompozice by přitom neobsahovala dostatek hořčíku, aby odpovídala nárokovanému poměru. Nárokovaná kompozice se tak odlišuje alespoň v nárokovaném hmotnostním poměru mezi tukem a hořčíkem. Za základní technický problém lze považovat poskytnutí emulgovaného mléčného výrobku se zlepšenou chutí.

Senát uvedl, že nebyl citován žádný dokument ze stavu techniky, který by ukazoval, že chuť emulgované kompozice obsahující mléčný výrobek může být zlepšena volbou hmotnostního poměru tuku k hořčíku v nárokovaném rozmezí. Pokud neexistuje žádný podnět k nárokovanému řešení, má se za to, že nárokovaný předmět zahrnuje vynálezeckou činnost.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2274/22

Oponent ohledně ústního jednání konaného prostřednictvím videokonference před odporovou divizí oznámil, že se tohoto ústního jednání zúčastní kromě zástupce i dva zaměstnanci oponenta, včetně pana T., jako zástupci veřejnosti a že na účast jim bude zaslán odkaz.

Na začátku videokonference jsou účastníci kromě hlavní relace zařazeni do oddělených místností, do kterých by měli mít přístup. Pan T. byl pravděpodobně neúmyslně přidělen do oddělené místnosti pro tlumočníky, kde byl přítomen a poslouchal více než 10 minut, než o tom informoval ostatní účastníky schůzky a byl vyloučen. Během této doby pan T. sdělil podrobnosti z obsahu jednání zástupci oponenta a jeho kolegovi prostřednictvím chatovací aplikace.

Zástupce oponenta poté zasáhl a označil tento incident za procesní vadu. Předseda incident komentoval obecným postřehem, že „na takovém jednání jsou tlumočnickům předkládána pouze známá fakta a tematická zaměření, která odpovídají předběžnému stanovisku odporové divize.“

Majitel patentu se obával, že bude znevýhodněn, protože neměl přístup ke stejným informacím jako oponent,

a nastolil možnost nového složení odporové divize. Rovněž vznesl námitku podjatosti, kterou odporová divize zamítla.

Senát dospěl k závěru, že přítomnost účastníka na předběžné schůzce mezi jedním nebo více členy odporové divize a tlumočníky v zásadě představuje procesní vadu bez ohledu na to, zda byla způsobena technickou nebo lidskou chybou.

Senát uvedl, že poskytnuté informace nebyly důvěrné v tom smyslu, že by je později nebylo možno zpřístupnit stranám v rámci jednání. Je však zjevně neslučitelné se zásadou rovného zacházení a právem na spravedlivý proces, aby je jedna strana měla předem a druhá až později, případně vůbec. Taková procesní vada však nemusí být nutně závažná, neboť se dá zhojit tak, že se nepřítomná strana před zahájením věcné debaty dostane na stejnou úroveň znalostí jako přítomná. V projednávané věci se tak stalo a senát považuje učiněná opatření za vhodná a dostatečná pro zajištění spravedlivého procesu po takovém incidentu.

Co se týče námitky podjatosti, senát shledal, že připojení zástupce účastníka do virtuální zasedací místnosti bylo v tomto případě nesporně náhodné a odporová divize jej okamžitě ukončila, jakmile se o něm dozvěděla. Proto objektivně neexistuje podezření, že by odporová divize záměrně zajišťovala zvýhodňování oponentů, a pouhá přítomnost pana T. na tlumočnické schůzce nevyvolává obavy z podjatosti ze strany odporové divize.

Senát však dospěl k odlišnému závěru ohledně postupu při zahájení ústního jednání. Podle ustálené judikatury je určujícím faktorem pro obavu z podjatosti to, zda by objektivní pozorovatel s přihlédnutím k okolnostem případu dospěl k závěru, že majitel patentu by mohl důvodně zpochybnit nestrannost odporové divize. Skutečnost, že se odporová divize nezabývala incidentem z vlastní iniciativy a nesdělila jej majiteli patentu, je pro senát již okolnost a dobrý důvod, který pravděpodobně v majiteli patentu vyvolá dojem podjatosti. Skutečnost, že se odporová divize aktivně nepodílela na objasňování incidentu, a to ani po zásahu oponenta, který na možnou procesní vadu výslovně upozornil, může ještě takový dojem posílit.

Podle senátu tak existovala objektivní obava, že odporová divize byla v tomto případě podjatá, protože nevyužila žádnou z příležitostí, které se naskytly, aby majitele

patentu informovala o incidentu a pomohla jej objasnit. Proto mělo být vyhověno žádosti majitele patentu o odmítnutí jejich členů a odporová divize měla být nahrazena.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1673/22

Stížnosti podali majitel patentu a dva oponenti proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění.

Majitel patentu podal sadu pomocných žádostí poprvé až se stížností. Tyto žádosti však senát nepřipustil do řízení vzhledem k čl. 12(6) RPBA. Majitel neuvedl žádný důvod pro podání těchto pomocných žádostí až s odůvodněním stížnosti. Podle senátu mohl majitel podat tyto pomocné žádosti před ústním jednáním nebo během ústního jednání v rámci odporového řízení. Majitel se však rozhodl nepodávat další žádosti na ústním jednání, aby se vyhnul jejich negativnímu posouzení. Odporová divize tak nemohla o uvedených žádostech rozhodnout, aby její rozhodnutí mohl senát přezkoumat, což je jeho primární funkce.

Majitel podal další pomocné žádosti po vydání sdělení senátu podle čl. 15(1) RPBA, méně než dva týdny před ústním jednáním. Tyto pomocné žádosti byly omezeny na způsobové nároky a nároky na výrobek a zařízení byly vypuštěny. To představují změnu stížnostního případu majitele provedenou po sdělení senátu podle 15(1) RPBA. Senát se řídí judikaturou nastíněnou v rozhodnutích J 14/19, T 2091/18, T 494/18 a T 482/19, podle níž vypuštění nároků v zásadě představuje změnu případu účastníka řízení. V tomto případě má vypuštění nároků důsledky, které přesahují právní a faktický rámec stanovený v odůvodnění a replikách, a tak v každém případě představuje změnu případu majitele.

Podle čl. 13(2) RPBA se k takové změně v zásadě nepřihlíží, pokud nenastanou výjimečné okolnosti, které dotčená strana odůvodní pádnými důvody.

Senát si je vědom toho, že v řadě rozhodnutí představovalo vypuštění nároků, které nezměnilo faktický a právní rámec, výjimečné okolnosti pro uznání pomocných žádostí. V takových případech byla pro přípustnost pozdě podané pomocné žádosti zvažována i její *prima facie* přípustnost, překonání všech zbývajících námitek beze vzniku nových sporných otázek, jakož i snížení složitosti

řízení odstraněním sporných věcí s ohledem na procesní efektivitu (viz rozhodnutí T 1436/19, T 853/17, T 1224/15 a T 1480/16).

V předmětném případě byl senát toho názoru, že první podání pomocných žádostí založených pouze na způsobových nárocích krátce před ústním jednáním ve stížnostním řízení mění těžiště stížnosti majitele nepředvídatelným způsobem. Pokud by byly tyto žádosti v řízení připuštěny, musely by se konkrétní argumenty majitele k vynálezecké činnosti v odpovědi na námitky oponentů projednat poprvé až v rámci ústního jednání.

Senát tak shledal, že majitel nepředložil žádné výjimečné okolnosti ospravedlněné pádnými důvody, které by odůvodnily přijetí těchto pomocných žádostí do řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1739/22

Stížnost byla podána oponentem proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu.

Odporová divize nepřipustila do řízení dokument D1, který podle jejího názoru „téměř jistě“ nepředstavoval stav techniky. Dokument D15 (webový odkaz) předložený na jednání nebyl přijat, protože *prima facie* neprokázal, že by byl dokument D1 veřejně dostupný před datem práva přednosti napadeného patentu.

Oponent předložil se stížnostními důvody senátu dokument D16 (potvrzení společnosti, která provozuje příslušné webové stránky) mající prokazovat zveřejnění dokumentu D1. Připuštění tohoto důkazu je tedy na uvážení senátu v souladu s čl. 12(4) RPBA.

V této souvislosti senát shledal, že dokument D16 je jistě vhodný „pro řešení otázek, které vedly k napadenému rozhodnutí“ a rovněž představuje vhodnou reakci na napadené rozhodnutí, protože tam byla zpochybněna důvěryhodnost uvedeného webového odkazu. Dle názoru senátu není důvod pochybovat o důvěryhodnosti potvrzení podle dokumentu D16. Dokument D1 tedy byl k dispozici veřejnosti před datem práva přednosti napadeného patentu. Spolu s údaji uvedenými v samotném dokumentu D1 a s fakturami předloženými v odporovém řízení je tak přesvědčivě potvrzeno předchozí zveřejnění

dokumentu D1 (viz též T 1138/20) a pochybnosti vyjádřené v napadeném rozhodnutí jsou tedy rozptýleny. Kromě toho dokument D1 *prima facie* představuje vysoce relevantní stav techniky.

Senát se proto rozhodl připustit dokument D16 do řízení, přičemž došel k závěru, že dokument D1 představuje stav techniky pro napadený patent. Dokument D1 přitom popisuje zařízení se všemi znaky nároku 1 a odporový důvod podle čl. 100(a) ve spojení s čl. 54 EPC brání zachování patentu v udělené verzi.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2829/19

Stížnost směřovala proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky na základě nedostatku vynálezecké činnosti.

Přihláška je z oblasti výpočtů v cloudu, kde jsou poskytovány různé služby pomocí virtuálních strojů. Virtuální stroje se přidávají nebo odebírají podle potřeby. To lze provést reakčním způsobem, tzn. reakcí na aktuální zatížení nebo na základě historických údajů o zatížení.

Cílem přihlášky je zkombinovat jak reaktivní, tak prediktivní přístup s reaktivním laděním, založeným na identifikovaných provozních metrických měřeních během prvního časového období v minulosti, a prediktivním laděním založeným na identifikovaných provozních metrických měřeních během druhého časového období v minulosti, „které odpovídá stanovenému časovému období v budoucnosti“.

Nárok 1 hlavní žádosti byl shledán nejasným (čl. 84 EPC), protože není zřejmé, co znamená, že časové období v minulosti odpovídá časovému období v budoucnosti. Znění nároku 1 zdůrazňuje důležitost použití dvou různých „časových období“ pro výpočet „projektovaných provozních metrických měření“. Z tohoto nároku však není zřejmé, jaký vztah existuje mezi „prvním časovým obdobím“ a „druhým časovým obdobím“. Obě časová období mohou být dokonce stejná.

Vzhledem k tomu, že uvedenou nejasnost neodstranily ani pomocné žádosti podané přihlašovatelem, byla stížnost zamítnuta.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 430/22

Stížnost byla podána přihlašovatelem proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky z důvodu nedostatku vynálezecké činnosti.

Nárok 1 hlavní žádosti se týkal systému správy budovy pro správu jednoho nebo více míst, která zahrnují jeden nebo více prostorů. Senát shledal, že tato žádost není přípustná podle čl. 56 EPC.

Nároky první pomocné žádosti byly uplatněny během ústního jednání před senátem, tj. po vyrozumění o sdělení senátu podle čl. 15(1) RPBA. Přijetí této žádosti se tedy řídí čl. 13(2) RPBA. Podle tohoto ustanovení se nepřihlíží k žádné změně odvolacího případu účastníka, pokud nenastanou výjimečné okolnosti, které byly odůvodněny pádnými důvody.

Argumenty přihlašovatele v tomto směru senát nepřesvědčily. Slovní diskuse během ústního jednání mohla přihlašovatelovi pomoci lépe porozumět stanovisku senátu. To však samo o sobě neopravňuje k podání další pomocné žádosti (viz T 2613/18). Kromě toho „jasná přípustnost“ není „výjimečnou okolností“ ve smyslu čl. 13(2) RPBA. Zatímco nedostatek „jasné přípustnosti“ odůvodňuje nepřijetí, jeho samotná přítomnost je nedostatečná pro přijetí pozdě podané žádosti do řízení podle čl. 13(2) RPBA. Jen pro úplnost senát rovněž poznamenává, že přihlašovatel nevysvětlil, jak úprava nároků přispívá k překonání zbývajících námitek.

V tomto případě tedy neexistují žádné výjimečné okolnosti, které by byly odůvodněny pádnými důvody. Senát tedy nepřipustil první pomocnou žádost do stížnostního řízení (čl. 13(2) RPBA).

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1123/22

Stížnost oponenta směřovala proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu proti evropskému patentu.

Vynález se týkal zemědělského pracovního stroje, například sklízecí mlátičky nebo sklízecí řezačky, který je poháněn spalovacím motorem. Pracovní stroj má ovládací

zařízení pro automatické přepínání spalovacího motoru z jednoho výkonového stupně na druhý výkonový stupeň. Aby se přepínání uskutečnilo včas, tj. dříve, než se změní požadavek na výkon pracovní jednotky pracovního stroje, využívá toto ovládací zařízení předpovědní informace. Zamezí se tak prudké reakci ovládání, kterou by např. řidič pracovního stroje vnímal jako zadrhávání motoru.

Oponent zpochybnil závěr odporové divize, podle něhož je předmět nároku 1 nový. Podle oponenta se namítaný dokument D1 týkal zemědělského stroje se společným hnacím motorem pro pohon pojezdu a pracovní jednotky stroje. Hnací motor má regulátor výkonu, který může měnit výkon motoru přepínáním mezi uloženými charakteristikami motoru. Je nesporné, že ovládací zařízení v tomto pracovním stroji je již nakonfigurováno tak, aby generovalo předpovědní informace o očekávaném požadavku na výkon alespoň jedné pracovní jednotky a na základě předpovědních informací automaticky přepínalo hnací motor z jednoho stupně výkonu na jiný výkonový stupeň, než se změní požadavek na výkon pracovní jednotky.

Senát byl téhož názoru, protože změněný požadavek na výkon by měl být rozpoznán předem, aby bylo možné včas absorbovat špičkové zatížení pracovních jednotek zvýšením množství paliva. Za tímto účelem jsou před pracovní jednotkou umístěny snímače, které zaznamenávají změnu množství plodiny a předávají ji do regulátoru výkonu. Je-li pracovní stroj konstruován jako sklízecí mlátička, lze moment setrvačnosti rotujícího mlátičového bubnu zvýšit pomocí snímače v podávacím kanálu. U sklízecí řezačky lze řezací buben ovlivnit pomocí laserového skeneru, který snímá výšku řádku před strojem.

Senát tak dovodil, že zemědělský stroj uvedený v dokumentu D1 vykazuje všechny znaky nároku 1, takže jeho předmět není nový (čl. 100(a) ve spojení s čl. 54 EPC).

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1241/22

Stížnosti byly podány oponentem a majitelem patentu proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění.

Senát dospěl k závěru, že v rámci odporového řízení byla přípustně předložena učebnice mající dokládat běžné obecné znalosti podle čl. 12(4) RPBA. Proto tato učebnice představuje součást stížnostního řízení podle čl. 12(2) RPBA.

Tato učebnice byla předložena oponentem jako reakce na podání pomocných žádostí majitelem v reakci na předvolání k ústnímu jednání. Byla citována jako důkaz běžných obecných znalostí, které majitel patentu zpochybnil. Tato běžná obecná znalost se stala relevantní až po podání pomocných žádostí. Odporová divize přitom uznala tuto běžnou obecnou znalost bez dalšího důkazu, a proto o připsání této učebnice do řízení nevydala žádné rozhodnutí.

Senát považoval podání předmětné učebnice za adekvátní reakci oponenta na průběh odporového řízení. Podle ustálené judikatury je třeba předložit důkazy o běžných obecných znalostech pouze v případě, že je jejich existence zpochybňována. Uvedená učebnice tak byla přípustně předložena během odporového řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1637/20

Stížnost podal přihlašovatel proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky.

Nárok 1 hlavní žádosti se týkal systému elektronických cenových štítků. Tyto štítky personálu skladu indikují, které výrobky vyžadují inventuru. Konvenční systémy řízení zásob postrádají schopnost identifikovat výrobky vyžadující inventuru nebo provádět průběžné hodnocení zásob bez uzavření obchodu.

Nárokovaný systém přenáší pokyn na elektronický cenový štítek, který například mění barvy nebo aktivuje LED diodu, a takto je personál skladu informován, že příslušné výrobky vyžadují inventuru. Po dokončení inventury obdrží elektronický cenový štítek pokyn, aby se vrátil k normálním barvám nebo zhasl LED diodu, což signalizuje provedení inventury.

Senát dospěl obdobně jako průzkumová divize k závěru, že nárok 1 není ve srovnání s dokumentem nejbližšího stavu techniky inventivní.

Dokument nejbližšího stavu techniky popisuje systém elektronických cenových štítků, přičemž nezveřejňuje použití tohoto systému pro zobrazování inventurních informací ani jeho propojení se systémem řízení zásob s databází výrobků. Dále nezveřejňuje způsob, jakým jsou zobrazeny inventurní informace.

Podle senátu jsou tyto odlišující znaky v podstatě netechnické požadavky, které jsou v souladu s přístupem Comvik (viz T 641/00) dány k realizaci technickému odborníkovi.

Za řízení zásob je obvykle odpovědný vedoucí prodejny, který zná klasické elektronické cenové štítky podle dokumentu nejbližšího stavu techniky. Použití elektronických štítků nabízí známou výhodu, že omezuje ruční práci a chyby.

Vedoucí prodejny by tak přišel s nápadem využít tuto známou výhodu také v oblasti řízení zásob, zejména pro upozornění pracovníků skladu na potřebu inventury některých výrobků. Vedoucí prodejny by tedy požádal technického odborníka o doplnění těchto informací na elektronický štítek a odborník by dospěl k nárokovanému řešení bez vynaložení vynálezecké činnosti. Implementace vizuálních výzev by rovněž byla pro odborníka v oboru zřejmá.

Samotný úkol inventarizace, tedy ruční počítání produktů v regálu, pak postrádá technický aspekt. Vizuální výzva k provedení takového úkolu tedy také nemůže být považována za technickou, na rozdíl od pomoci osobě při provádění technického úkolu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1982/21

Majitel patentu a oponent podali stížnost proti zachování evropského patentu v pozměněné podobě.

Stížnostní senát shledal stížnosti jako přípustné. Nesouhlasil přitom s názorem majitele patentu, že stížnost oponenta je v rozporu s požadavky čl. 101(1) EPC a pravidla 76(2)(c) EPC, neboť není dostatečně odůvodněna.

Podle ustálené judikatury stížnostních senátů je odpor přípustný jako celek, pokud je opodstatněný alespoň jeden odporový důvod (viz např. Judikatura stížnostních

senátů Evropského patentového úřadu, IV C 2.2.8 a), 10. vydání), a v tomto případě se přinejmenším zdá, že odporovým důvodem je nedostatek vynálezecké činnosti (čl. 100(a) EPC), který byl dostatečně vysvětlen.

Zejména oponent ve svém odůvodnění odporu jasně formuloval dvě linie útoku na nedostatek vynálezecké činnosti předmětu uděleného nároku 1, a to na základě dokumentu E4 s ohledem na obecné technické znalosti nebo alternativně s ohledem na dokument D1, jakož i s ohledem na údajně jediný existující rozlišovací znak mezi předmětem nároku a dokumentem E4.

To znamená, že obě linie útoku na vynálezeckou činnost jsou jasně a jednoznačně definovány, protože jsou uvedeny zásadní argumenty a důkazy.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2838/19

Stížnosti byly podány majitelem a dvěma ze šesti oponentů proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněné podobě. Stížnost dalšího z oponentů byla později vzata zpět.

Udělený nárok 1 (hlavní žádost) se týká kompozice obsahující složky komplexu CRISPR, který zahrnuje polynukleotidové sekvence systému CRISPR-Cas a protein Cas9 typu II, přičemž uvedené složky jsou funkčně a strukturně definovány. V řízení bylo majitelem podáno celkem 45 pomocných žádostí.

Ohledně výkladu znaků nároku 1 senát uvedl, že podle ustálené judikatury by jasné výrazy v nároku (zde „zahrnuje“) měly být vykládány ve svém nejširším technicky smysluplném významu bez toho, že by se do nároku vkládala omezení, která se nacházejí pouze v popisu. Výraz „zahrnuje“ tedy nevyklučuje přítomnost dalších složek.

Bylo sporné, zda znaky nároku 1 hlavní žádosti „protein Cas9 typu II“ a „protein Cas9 typu II [...] obsahuje Cas9 ze *Staphylococcus aureus* (SaCas9)“ mají základ v přihlášce tak, jak byla podána.

Je ustálenou judikaturou, že jakákoli změna popisu, nároků a výkresů evropské patentové přihlášky nebo

evropského patentu podléhá zákazu rozšíření stanovenému v čl. 123(2) EPC, a lze ji proto, bez ohledu na kontext provedené změny, provést pouze v mezích toho, co by odborník v oboru odvodil přímo a jednoznačně, s použitím běžných obecných znalostí a objektivně a ve vztahu k datu podání, z celé přihlášky tak, jak byla podána.

Senát přitom shledal, že uvedené znaky nároku 1 zahrnují přidání předmět. Nárok 1 a tedy hlavní žádost proto nesplňují požadavky článku 100(c) EPC. Obdobně senát shledal, že pomocné žádosti 2 až 37 nesplňují požadavky čl. 123(2) RPBA, neboť předmět jejich nároku 1 obsahuje uvedené znaky samostatně nebo v kombinaci.

Co se týče nové pomocné žádosti 1, tato byla podána poprvé na ústním jednání. Podle čl. 13(2) RPBA 2020 se k jakékoli změně stížnostního případu účastníka po oznámení předvolání k ústnímu jednání zpravidla nepřihlíží, ledaže by došlo k výjimečným okolnostem odůvodněným pádnými důvody na straně dotčeného účastníka. Výjimečnými okolnostmi jsou nový nebo nepředvídaný vývoj ve stížnostním řízení, který leží mimo sféru vlivu účastníka, který je jimi dotčen, jako jsou nové námitky vznesené senátem nebo jiným účastníkem. Senát přitom neshledal žádné výjimečné okolnosti, odůvodněné pádnými důvody, které by mohly odůvodnit pozdní podání této žádosti.

Pomocné žádosti 38 až 45 byly předloženy v reakci na předběžné stanovisko senátu. Senát tyto žádosti nepřijal do řízení v souladu s čl. 13(2) RPBA 2020, neboť rovněž neshledal žádné výjimečné okolnosti odůvodňující jejich pozdní podání.

Napadený evropský patent byl proto zrušen.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1160/21

Jeden z oponentů podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění.

Nárokovaný vynález se týkal kompozice pro barvení keratinových vláken, např. lidských vlasů. Tato kompozice obsahovala jednu nebo více spojek, definovaných pomocí Markushova vzorce.

Co se týče vynálezecké činnosti, jako nejbližší stav techniky senát uznal jeden příklad z dokumentu D4, který se stejně jako nárokový vynález týkal homogenního (tj. méně selektivního) barvení. Uvedený příklad popisuje barvicí kompozici obsahující jinou spojku, přičemž povaha této spojky byla jediným rozlišovacím znakem.

Majitel definoval problém, který je základem nárokováného vynálezu, jako poskytnout kompozici pro barvení keratinových vláken vedoucí k méně selektivnímu barvení. Přitom se opíral o srovnávací příklad, aby prokázal, že tento problém byl věrohodně vyřešen kompozicí podle nároku 1.

Uvedený srovnávací příklad však neporovnával nárokovanou kompozici s kompozicí, která by obsahovala spojku z uvedeného příkladu dokumentu D4.

Senát tedy tento srovnávací příklad neuznal jako důkaz nárokováného účinku. Přitom uvedl, že srovnávací příklad nemusí do všech podrobností reprodukovat zveřejnění stavu techniky, musí však být proveden tak, aby účinek mohl být připsán rozlišovacímu znaku. Pokud je za požadovaný účinek odpovědná chemická povaha spojky, musí srovnávací provedení nutně zahrnovat spojku podle dosavadního stavu techniky.

I velmi malé rozdíly ve struktuře spojky přitom mohou vést k velkým rozdílům v homogenitě. Nelze tedy předpovědět, zda spojka ve srovnávacím příkladu bude fungovat lépe nebo hůře než spojka v dokumentu D4.

Zlepšení oproti použití spojky ve srovnávacím příkladu tak nutně neznamená zlepšení oproti použití spojky z nejbližšího stavu techniky.

Senát tedy dospěl k závěru, že problém definovaný majitelem není vyřešen kompozicí podle nároku 1. Technický problém je podle judikatury potřeba přeformulovat méně ambiciózním způsobem, tzn. jako poskytnutí alternativní barvicí kompozice.

Při hledání alternativy by přitom odborník v oboru dospěl na základě dokumentu D4 k závěru o zaměnitelnosti spojek a dospěl by k nárokovánému vynálezu bez vynaložení vynálezecké činnosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1416/22

Přihlašovatel podal stížnost proti rozhodnutí průzkumové divize, kterým byla zamítnuta evropská patentová přihláška. Tato přihláška se týkala analýzy obrázků za účelem identifikace snímku obrazovky a poskytnutí odkazu na jiný zdroj nebo obsah spojený s tímto snímkem obrazovky.

Nárok 1 hlavní žádosti a první až třetí pomocné žádosti odkazuje na „snímek obrazovky pořízený uživatelem sociální sítě pomocí nástroje pro zachycení snímku obrazovky výpočetního zařízení (100)“.

Tento znak podle přihlašovatele vycházel z pasáže popisu zveřejněné přihlášky, která zmiňovala „snímky obrazovky zachycené nástrojem“.

Nicméně „nástroj“, na který se odkazuje v příslušné pasáži popisu, je „klientské zařízení (102)“, což je příklad výpočetního zařízení (100), na kterém se spouští aplikace, nikoli „nástroj“ takového výpočetního zařízení.

Během ústního jednání před senátem přihlašovatel naznačil, že senát požadoval doslovné zveřejnění pojmu „nástroj pro zachycení snímků obrazovky“.

Není tomu tak. Standard uplatňovaný senátem je dobře zavedeným standardem přímého a jednoznačného zveřejnění nárokováného předmětu (viz G 3/89 a G 1/16). Podle názoru senátu je „nástroj pro zachycení snímků obrazovky“ výpočetního zařízení hardwarovou součástí výpočetního zařízení, která implementuje funkci zachycení snímku obrazovky, nikoli pouze funkcí zachycení snímku obrazovky, která může být (a normálně bude) implementována v softwaru. Žádná taková hardwarová součást není popsána v příslušné pasáži popisu.

Senát navíc nebyl schopen identifikovat žádnou jinou pasáž v přihlášce, jak byla podána, která by odhalovala nástroj pro zachycení snímku obrazovky. Proto dospěl k závěru, že hlavní žádost a první až třetí pomocná žádost nesplňují požadavky čl. 123(2) EPC. ✓

RNDr. Jana Klimentová, Ph.D.

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky ve věcech duševního vlastnictví

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna na www.curia.europa.eu v plném znění. V tomto příspěvku budou uvedeny zkrácené verze vybraných rozhodnutí či základní informace o nich. Elektronická verze tohoto příspěvku obsahuje i hypertextové odkazy na plná znění rozhodnutí a případně též na tiskovou zprávu, pokud byla pro dané rozhodnutí vydána.

1. K možnosti zakázat skladování výrobků neoprávněně opatřených ochrannou známkou v jiném státě, než je stát, v němž je zapsána dotčená národní ochranná známka

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (třetího senátu) ze dne 1. srpna 2025

ve věci **C-76/24**

Tradeinn Retail Services S. L. proti PH

Právní rámec:

– Čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (právo zakázat třetí osobě nabízet pod dotčenou ochrannou známkou výrobky, uvádět je na trh nebo je skladovat za tímto účelem)¹

Skutečnosti předcházející sporu:

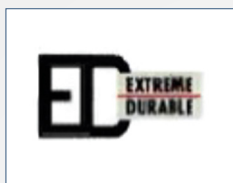
PH je vlastníkem dvou níže uvedených německých obrazových ochranných známek obsahujících též slovní

¹ V české právní úpravě nalezneme odpovídající úpravu v § 8 odst. 3 písm. b) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.

prvky zapsaných zejména pro potápěčské vybavení (dále jen „dotčené ochranné známky“):

Obr. 1
Zdroj: C-76/24.

Obr. 2

Společnost Tradeinn Retail Services S. L. (dále jen „TRS“), se sídlem ve Španělsku, nabízela k on-line prodeji potápěčské vybavení pod označeními totožnými s těmito ochrannými známkami.

PH podal proti TRS žalobu k Landgericht Nürnberg-Fürth (zemský soud v Norimberku-Fürthu, Německo), kterou se domáhal zejména zákazu tohoto užívání. Uvedený soud nařídil TRS, aby se zdržela nabízení k prodeji nebo propagace potápěčského vybavení pod označeními totožnými s těmito ochrannými známkami.

Na základě odvolání PH rozšířil Oberlandesgericht Nürnberg (vrchní zemský soud v Norimberku, Německo) tento zákaz na distribuci a skladování těchto výrobků.

Společnost TRS podala opravný prostředek „Revision“ k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), který měl pochybnosti o výkladu čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436, a proto se dotázal Soudního dvora:

1. Zda může vlastník národní ochranné známky zakázat třetí osobě skladovat (držet) v zahraničí výrobky porušující práva z jeho ochranné známky za účelem nabízení těchto výrobků nebo jejich uvádění na trh v zemi ochrany.
2. Na výklad pojmu „skladování“ uvedený v tomto článku, zda je relevantní možnost faktického přístupu k výrobkům porušujícím práva z ochranné známky, nebo postačuje možnost vykonávat vliv na osobu, která má k těmto výrobkům faktický přístup.

Klíčové body z rozhodnutí:

K první otázce:

Aby mohl vlastník dotčené ochranné známky zakázat skladování výrobků pod tímto označením, je třeba, aby

třetí osoba, která tyto výrobky skladuje, sama sledovala účel spočívající v jejich nabízení nebo uvedení na trh. V tomto smyslu viz bod 45 rozsudku Coty Germany C-567/18. (bod 27)

Soudní dvůr nejprve uvedl, že čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436 neobsahuje žádnou výslovnou zmínku o tom, zda může vlastník ochranné známky zapsané v jednom členském státě zakázat třetí osobě skladovat výrobky pod tímto označením na území jiného členského státu. (bod 28)

Pokud jde o kontext, do něhož zapadá čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436, je třeba připomenout, že ochrana poskytovaná zápisem národní ochranné známky je v zásadě omezena na území členského státu zápisu, takže její vlastník se zpravidla nemůže dovolávat této ochrany mimo území daného státu. V tomto smyslu viz bod 22 rozsudku IHT Internationale Heiztechnik a Danzinger C-9/93 a bod 25 rozsudku Wintersteiger C-523/10). (bod 29)

Co se týče účelu výlučného práva, které je přiznáno zápisem ochranné známky podle čl. 10 odst. 1 směrnice 2015/2436, spočívá tento účel v tom, že má vlastníkovu dané ochranné známky umožnit chránit jeho specifické zájmy jakožto vlastníka této ochranné známky, tedy zajistit, aby tato ochranná známka mohla plnit své vlastní funkce. Výkon tohoto práva musí být tedy vyhrazen pro případy, v nichž užívání označení třetí osobou zasahuje nebo by mohlo zasáhnout do funkcí ochranné známky (v tomto smyslu viz body 50 až 54 rozsudku Arsenal Football Club C-206/01). K těmto funkcím nepatří jen základní funkce ochranné známky, jíž je zaručit spotřebitelům původ výrobku nebo služby, ale i její další funkce, jako je zejména funkce zaručení kvality tohoto výrobku či této služby, anebo funkce sdělovací, investiční či reklamní, viz rozsudek Audi (Podpěra pro logo na masce chladiče) C-334/22, bod 42 a citovaná judikatura. (bod 30)

Tento účel a územní působnost ochrany poskytované ochrannou známkou mají několik důsledků pro výklad čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436. (bod 31)

Zprvce vlastník národní ochranné známky je oprávněn zakázat třetí osobě uvádět na trh v členském státě, v němž byla ochranná známka zapsána, výrobky pod označením,

jehož užívání představuje zásah do ochranné známky, přičemž je však třeba mít na paměti, že takové výrobky nejsou považovány za uvedené na trh, pokud podléhají celnímu režimu s podmíněným osvobozením od cla, jako je například vnější tranzit, a nebyly propuštěny do volného oběhu (v tomto smyslu viz rozsudek Montex Holdings C-281/05, body 19 až 21 a citovaná judikatura). (bod 32)

Zadruhé vlastní národní ochranné známky může třetí osobě zakázat nabízet na území členského státu, v němž byla ochranná známka zapsána, výrobky pod tímto označením. Vlastník ochranné známky se tak může ohradit proti takové nabídce, a to i tehdy, pokud se týká výrobků podléhajících celnímu režimu vnějšího tranzitu, za předpokladu, že tato nabídka nutně předpokládá propuštění těchto výrobků do volného oběhu (v tomto smyslu viz bod 61 rozsudku Class International C-405/03). (bod 33)

Soudní dvůr již rovněž rozhodl, že vlastní ochranné známky může třetí osobě zakázat nabízet, zejména prostřednictvím on-line reklamy, výrobky pod uvedeným označením, a to i tehdy, když se tato osoba, server internetových stránek, který používá, nebo samotné výrobky nacházejí mimo členský stát, v němž byla ochranná známka zapsána, pokud je tato nabídka nebo reklama určena spotřebitelům na území tohoto členského státu. V opačném případě by provozovatelé, kteří využívají elektronický obchod a nabízejí spotřebitelům nacházejícím se na tomto území výrobky, které se fyzicky nacházejí mimo toto území, unikli jakékoli povinnosti respektovat práva plynoucí z této ochranné známky, což by narušilo užitečný účinek ochrany zaručené směrnicí 2015/2436 (v tomto smyslu viz body 62 a 63 rozsudku L'Oréal a další C-324/09 a rozsudek Blomqvist C-98/13, bod 32 a citovaná judikatura). (bod 34)

Soudní dvůr upřesnil, že pouhá dostupnost internetových stránek na území členského státu, na kterém je dotčená ochranná známka chráněna, nepostačuje k učinění závěru, že nabídky k prodeji zobrazované na těchto stránkách jsou určeny spotřebitelům nacházejícím se na tomto území. Vnitrostátním soudům přísluší v závislosti na konkrétním případě posoudit, zda existují relevantní indicie k učinění závěru, že nabídka k prodeji zobrazovaná na internetových stránkách nebo internetové obchodní platformě dostupných na uvedeném území je určena spotřebitelům nacházejícím

se na tomto území. K těmto indiciím patří i skutečnost, že uvedená nabídka obsahuje upřesnění zeměpisných oblastí, do kterých je dotyčná třetí osoba ochotna předmětný výrobek zaslat (v tomto smyslu viz body 64 a 65 rozsudku L'Oréal a další C-324/09). (bod 35)

Zatřetí čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436 umožňuje vlastníkově ochranné známky zakázat třetí osobě nejen nabízet a uvádět na trh výrobky pod označením, jehož užívání zasahuje do práv z této ochranné známky, ale také „je skladovat za tímto účelem“, jak bylo připomenuto v bodech 26 a 27 tohoto rozsudku. Toto ustanovení se tedy vztahuje na skladování takových výrobků třetí osobou pouze tehdy, pokud toto skladování představuje předstupeň nabídky nebo uvedení na trh, které je vlastník ochranné známky oprávněn zakázat. (bod 36)

Jak přitom vyplývá z bodu 34 tohoto rozsudku, vlastní ochranné známky může třetí osobě zakázat nabízet, zejména prostřednictvím on-line reklamy, výrobky pod uvedeným označením, a to i tehdy, když se tato osoba, server internetových stránek, který používá, nebo samotné výrobky nacházejí mimo členský stát, v němž byla ochranná známka zapsána, pokud je tato nabídka určena spotřebitelům na území tohoto členského státu. V takové situaci je tento vlastník rovněž oprávněn zakázat uvedené třetí osobě skladovat uvedené výrobky mimo toto území, pokud toto skladování představuje předstupeň nabídky nebo její realizace, takže je možné je považovat za uskutečněné za tímto účelem. (bod 37)

V projednávaném případě z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že ve věci v původním řízení se vzhledem k neexistenci důkazů svědčících o opaku jeví, že internetový obchodní portál „www.amazon.de“ je určen spotřebitelům nacházejícím se na území, na které se vztahují dotčené ochranné známky (v tomto smyslu viz rozsudek Pammer a Hotel Alpenhof C-585/08 a C-144/09, bod 83 a rozsudek L'Oréal a další C-324/09, bod 66). Na nabídky k prodeji na tomto portálu, o které jde v projednávané věci, se tak vztahuje čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436, s výhradou ověření, které přísluší předkládajícímu soudu. (bod 38)

Ke druhé otázce:

Pojem „skladovat“ uvedený v článku 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436 zahrnuje nejen případy, kdy třetí

osoba má přímou a faktickou kontrolu nad dotčenými výrobky, ale i případy, kdy má nepřímou, avšak přesto faktickou kontrolu nad těmito výrobky, jelikož má kontrolní nebo řídicí pravomoc nad osobou, která má přímou a faktickou kontrolu nad těmito výrobky. (bod 45)

Pokud by se toto ustanovení vztahovalo pouze na třetí osoby, které mají přímou faktickou kontrolu nad dotčenými výrobky, vlastník ochranné známky by neměl možnost požadovat vydání příkazu k ukončení užívání vůči hospodářskému subjektu, který bez jeho souhlasu, za účelem nabízení nebo uvedení těchto výrobků na trh, předá tyto výrobky poskytovateli služeb, aby tento zajistil za tímto účelem služby, jako je skladování nebo přeprava uvedených výrobků. Takový výklad by byl neslučitelný s cílem směrnice 2015/2436 a částečně by zbavil ochranu, kterou tato směrnice zaručuje, užitečného účinku. (bod 46)

Výrok:

1. Čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436 musí být vykládán v tom smyslu, že

vlastník ochranné známky chráněné v jednom členském státě může třetí osobě zakázat, aby v jiném členském státě skladovala výrobky pod dotčeným označením za podmínek uvedených v čl. 10 odst. 2 této směrnice za účelem nabízení těchto výrobků k prodeji nebo jejich uvedení na trh v členském státě, v němž je tato ochranná známka chráněna.

2. Čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice 2015/2436 musí být vykládán v tom smyslu, že

ve smyslu tohoto ustanovení ke „skladování“ výrobku pod dotčeným označením za podmínek uvedených v čl. 10 odst. 2 této směrnice postačuje mít kontrolní či řídicí pravomoc nad osobou, která má přímou a faktickou kontrolu nad tímto výrobkem.

Komentář pro praxi:

Překládané rozhodnutí posiluje postavení vlastníků národních ochranných známek při jejich přeshraničním vymáhání zejména při moderních obchodních praktikách online prodeje z jednoho členského státu do druhého.

Rozhodnutí poukázalo na to, že zásada teritoriality nechrání porušitele, kteří se zaměřují na spotřebitele na chráněném území, zatímco zboží fyzicky drží mimo toto území.

Majitel národní ochranné známky má nyní jistotu, že může vymáhat svá práva i vůči osobám, které skladují výrobky mimo území, kde je ochranná známka zapsána, pokud jsou tyto výrobky určeny pro jejich trh.

Pro internetové prodejce, kteří provozují centralizované sklady v jednom členském státě, ale zaměřují se na spotřebitele ve více jurisdikcích, je důležité prověřit známkoprávní nezávadnost ve všech členských státech, kde hodlají své produkty uvádět na trh.

Výklad pojmu skladování zahrnující i nepřímou kontrolu znamená, že není možné se vyhnout odpovědnosti pouhým využitím poskytovatelů logistických či skladovacích služeb třetích stran. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

2. Předběžná otázka ve věci C-601/25 SAWP

Předběžná otázka ve věci C-601/25 *Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP* byla Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) předložena polským gdaňským okresním soudem (*Sąd Okręgowy w Gdańsku*) ve sporu žalujícího kolektivního správce *Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP* (SAWP) pro práva k uměleckým výkonům k provedení hudebních děl s textem či bez textu proti žalované společnosti *E. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* provozující kabelovou televizi, při čemž dochází též k přenosu vysílání audiovizuálních děl.

Kolektivní správce se ve sporu domáhá toho, aby byla provozovateli uložena povinnost poskytnout informace o tom, jaké rozhlasové a televizní programy obsahující hudební díla s textem či bez textu (včetně těch zařazených do audiovizuálních děl), byly předmětem přenosu vysílání prováděného žalovaným v žalovaném období, o výši příjmů, které provozovatel z takového přenosu vysílání utržil, a o počtu předplatitelů jeho služby. Kolektivní správce v řízení uvedl, že tyto informace by mohly sloužit

k uplatnění peněžitých nároků ve prospěch zastupovaných výkonných umělců, a to buď k náhradě škody způsobené porušením jejich práv, případně k zaplacení přiměřené odměny za užití uměleckého výkonu v rámci audiovizuálního díla nebo za jeho užití vysíláním, přenosem vysílání nebo rozšiřováním (specificky polská úprava dle čl. 70 a 86 odst. 3 [polského autorského zákona](#)). Dle kolektivního správce není nezbytné, aby existenci zmíněných potenciálních nároků ve vztahu k provozovateli v řízení jakkoli dokládal, neboť uvedení možného právního základu považoval za dostačující [s odkazem na zvláštní právo kolektivního správce na informace dle čl. 48 [polského zákona o kolektivní správě práva autorského a práv s ním souvisejících](#), jenž představuje vnitrostátní transpozici čl. 17 [směrnice \(EU\) 2014/26 o kolektivní správě](#)²⁾].

Dle provozovatele však právo kolektivního správce na informace dle čl. 48 zákona o kolektivní správě nelze uplatňovat v situacích, kdy nejde o určení výše smluvních či zákonných odměn, které správce vymáhá, ale o tvrzené porušení práv autorských a souvisejících, kdy je nutno skutečnosti nasvědčující porušení práv věrohodně osvědčit ve smyslu čl. 479 [polského občanského soudního řádu](#), jenž představuje vnitrostátní transpozici čl. 8 odst. 1 [směrnice \(ES\) 2004/48 o dodržování práv duševního vlastnictví](#).³⁾ S jím realizovaným přenosem vysílání navíc dle provozovatele není spojena povinnost platby přiměřené odměny, a uplatněné informační nároky tak považuje za nedůvodné.

Předkládající soud zmiňuje, že vnitrostátní judikatura vztahující se k předchozí právní úpravě práva kolektivního správce na informace, nyní v čl. 48 zákona o kolektivní správě, dovozovala, že se toto oprávnění při výkonu kolektivní správy vztahuje i na informace související s porušením práv a že kolektivní správce není povinen existenci nároku prokazovat či osvědčovat. Unijní harmonizační předpisy (čl. 17 směrnice o kolektivní správě a čl. 8 odst. 1 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví) však dle předkládajícího soudu zřejmě počítají

s **odlišnou povahou, smyslem, základem a podmínkami pro výkon těchto oprávnění kolektivních správců požadovat informace související s kolektivním uplatňováním spravovaných práv**, z nichž první z nich má být **zvláštní výsadou kolektivních správců bez deliktního aspektu** spojenou s výběrem, rozdělováním a vyplácením odměn, zatímco druhé má být **opatřením k nápravě** nastupujícím pouze tehdy, pokud došlo k porušení práv duševního vlastnictví, a to právě v kontextu řízení o porušení práv. Aby se předkládající soud ujistil, že bude výklad předmětných vnitrostátních právních předpisů proveden v souladu s unijním právem, dotázal se SDEU na následující otázky:

- 1) *Musí být článek 17 ve spojení s bodem 33 odůvodnění směrnice 2014/26/EU a článek 8 odst. 1 ve spojení s čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/48/ES vykládány v tom smyslu, že brání takovému výkladu vnitrostátního práva, podle kterého mohou organizace kolektivní správy požadovat, aby uživatelům bylo nařízeno poskytnout informace o protiprávním užívání autorského práva nebo práv s ním souvisejících (tj. o porušení práva), aniž by se tak stalo v souvislosti se soudním řízením o nárocích vyplývajících z porušení práva duševního vlastnictví?*
- 2) *Musí být článek 17 ve spojení s bodem 33 odůvodnění směrnice 2014/26/EU vykládán v tom smyslu, že pokud se organizace kolektivní správy v soudním řízení proti uživateli domáhá toho, aby mu bylo nařízeno poskytnout určité informace o užívání autorského práva a práv s ním souvisejících, musí prokázat, případně alespoň věrohodně osvědčit, že nositelé práv, které zastupuje, mají nárok na zaplacení zákonných nebo smluvních odměn, anebo že tyto informace jsou nezbytné k rozdělení a k výplatě příslušných částek nositelům práv?*

Jak již bylo nastíněno výše, předmětem řízení o položených předběžných otázkách je **vymezení vzájemného vztahu a hranic zmíněných ustanovení unijních směrnic, které**

2) Čl. 17 směrnice o kolektivní správě upravuje poskytování informací, jež mají uživatelé k dispozici o užití práv, která zastupují organizace kolektivní správy, a jež jsou nezbytné k výběru příjmu z výkonu práv a k jejich rozdělení a výplatě příslušným nositelům práv.

3) Čl. 8 odst. 1 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví upravuje právo na poskytování informací o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví, které na základě odůvodněné a přiměřené žádosti a v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví svědčí nositelům práv nejen vůči samotným porušitelům, ale i vůči dalším zúčastněným osobám.

jsou základem pro právo kolektivních správců požadovat informace související s uplatňováním spravovaných práv.

V českém právním řádu je čl. 17 směrnice o kolektivní správě proveden ustanovením **§ 98c odst. 1 autorského zákona**, dle něhož jsou „(u)živatelé (...) povinni umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy a poskytovat mu **informace o užití jeho repertoáru nezbytné k výkonu kolektivní správy**, zejména k výběru příjmů z výkonu práv a k jejich rozdělení a vyplacení příslušným nositelům práv. Uživatelé nesmí bez vážných důvodů poskytnutí těchto informací odmítnout“.

Čl. 8 odst. 1 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví pak má svůj odraz zejména v **§ 40 odst. 1 písm. c) autorského zákona**, dle něhož se autor (či jiný nositel práv), do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může domáhat zejména „(...) sdělení **údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití, o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla, o způsobu a rozsahu jejího neoprávněného užití, o její ceně, o ceně služby, která s neoprávněným užitím díla souvisí, a o osobách, které se neoprávněného užití díla účastní**, včetně osob, kterým byly předmětné rozmnoženiny či napodobeniny díla určeny za účelem jejich poskytnutí třetí osobě, a rovněž informací o **skutečnostech rozhodných pro výši odměny** podle § 24 a 25; (...)“, a to vůči osobě, která do práva neoprávněně zasáhla nebo je neoprávněně ohrozila, a dále vůči dalším zúčastněným osobám (demonstrativně uvedeným v bodech 1. až 5. tohoto ustanovení).

Vztahem obou ustanovení zmíněných unijních směrnic a jejich národní transpozicí se v poměrech českého právního řádu a kolektivní správy zabýval též **Nejvyšší soud České republiky**, jenž ve svém **rozsudku ze dne 8. 6. 2022, sp. zn. 23 Cdo 1840/2021-II**, dospěl k závěru, že „(...) právní úprava povinnosti poskytovat (obecnou) součinnost při výkonu kolektivní správy podle (ustanovení) § 98c odst. 1 aut. zák. (které má především provádět čl. 17 směrnice o kolektivní správě) obsahuje tzv. otevřenou nepravou (teleologickou) mezeru v právu“, kterou je nutné judikatorně překlenout (soudcovským dotvářením práva), a proto „(...) povinnost poskytovat kolektivnímu správci informace o užití jeho repertoáru (...) nezbytné k výkonu kolektivní správy, je třeba v poměrech tuzemské právní úpravy vykládat (rovněž) ve smyslu unijním právem předpokládaného

oprávnění kolektivních správců vykonávat právo na informace ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. c) a čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48/ES. Toto východisko se proto uplatní jak při posouzení okruhu osob povinných poskytnout nezbytné informace, tak z hlediska obsahu a rozsahu této povinnosti. (...) Z uvedeného proto vyplývá, že povinnost poskytovat kolektivnímu správci informace o užití jeho repertoáru (předmětů ochrany kolektivně spravovaných práv) nezbytné k výkonu kolektivní správy podle § 98c odst. 1 aut. zák. (dle Nejvyššího soudu **analogicky**) zahrnuje (rovněž) takový okruh informací, který kolektivnímu správci umožní zjistit (neoprávněně) užití jeho repertoáru (předmětů ochrany kolektivně spravovaných práv), včetně identifikace toho, kdo právo jeho nositele porušuje, a učinit další potřebné kroky k ochraně tohoto práva. Přitom konkrétní způsob výkonu práva kolektivního správce požadovat tyto informace (resp. výklad shora uvedeného ustanovení autorského zákona) není omezen úpravou obsaženou v citovaných ustanoveních unijního práva, neboť těmito ustanoveními není dotčena taková národní právní úprava, která přiznává kolektivnímu správci právo na získání úplnějších informací [srov. čl. 8 odst. 3 písm. a) směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví].“

Z uvedeného vyplývá, že podmínky pro uplatnění oprávnění kolektivního správce ve smyslu čl. 17 směrnice o kolektivní správě a čl. 8 odst. 1 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví jsou v českém právním řádu obecně konstruovány na základě § 98c odst. 1 autorského zákona, v případech souvisejících s neoprávněným užitím předmětů ochrany analogicky. Zvláštní hlediska stanovená v dotčených ustanoveních unijních směrnic (tj. nezbytnost informací v souvislosti s výběrem, rozdělováním a vyplácením odměn na straně jedné a odůvodněnost a přiměřenost žádosti na straně druhé) se mohou projevit při praktické aplikaci práva na informace v konkrétních případech podle toho, zda jsou informace o užití spravovaného repertoáru požadovány v souvislosti s užitím neoprávněným či oprávněným (tj. v kontextu smluvního či zákonného práva na odměnu), a to s ohledem na principy povinnosti eurokonformního výkladu vnitrostátního práva a zákazu zneužití práva **dle § 8 občanského zákoníku**. Další výkladová hlediska pro vnitrostátní aplikaci práva kolektivního správce na informace dle § 98c odst. 1 autorského zákona pak mohou vzejít z rozhodnutí SDEU v nadepsané věci. ✓

Mgr. Lucie Solanská Velflová

FOR INTERIOR – podzim 2025

Podzimní ročník veletrhu FOR INTERIOR 2025 se konal ve dnech 16.–20. září v areálu PVA EXPO PRAHA v Letňanech a znovu potvrdil, že jde o nejvýznamnější událost svého druhu v oblasti nábytku, interiérového designu a vybavení domácností v České republice.

Zdroj: ÚPV

Během pěti dnů měli návštěvníci možnost prohlédnout si desítky expozic – od nábytku, bytového textilu a dekorací až po kancelářské vybavení, domácí techniku a doplňky pro bydlení. Veletrh nabídl inspiraci pro nejrůznější typy interiérů – ať už šlo o moderní byty, větší či menší rodinné domy nebo komerční prostory.

Součástí veletrhu bylo tradičně bohaté doprovodné a odborné zázemí. Program zahrnoval workshopy, přednášky, komentované prohlídky a sekce zaměřené na udržitelnost materiálů. Letošní ročník podle pořadatelů kladl zvláštní

důraz na ekologické a designově promyšlené materiály, což je ostatně v souladu se současným trendem v interiérovém návrhářství.

Téma ochrany průmyslových práv je pro designéry, výrobce a vystavovatele nábytku a interiérových doplňků zásadní. Aby je Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV) v tomto směru alespoň informačně podpořil, účastnil se veletrhu v roli vystavovatele rovněž. K dispozici byl samozřejmě nejenom samotným vystavovatelům, ale i návštěvníkům, kteří projevíli o informace ze světa průmyslových práv zájem. Vystavovatelé a designéři se především ptali, zda a jak je možné chránit originální nábytkové a designové produkty, jak sjednat registraci vzoru či známky. Část tazatelů chtěla vědět, jakým rizikům je třeba předcházet při exportu a vůbec při pronikání na zahraniční trhy v souvislosti s chráněnými průmyslovými právy. Návštěvníci veletrhu měli ještě širší spektrum otázek, které zahrnovalo i oblast ochrany vynálezů, technických řešení a autorských práv. Nechyběly dotazy k financování ochrany průmyslových práv.

FOR INTERIOR 2025 znovu potvrdil své postavení jakožto klíčová platforma pro český nábytkový a interiérový design. Inspirace, nové trendy, zajímavé expozice a profesionální prostředí nabídly návštěvníkům i vystavovatelům to nejlepší, co obor nabízí. Rádi bychom věřili, že aktivní účast ÚPV a jeho osvětová činnost ohledně předností spojených s právní ochranou průmyslového vlastnictví přispěla ke zvýšení hodnoty originálních produktů jejich výrobců, a tím i k posílení konkurenceschopnosti celého sektoru. ✓

-hch-

Úřad průmyslového vlastnictví na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně 2025

Mezinárodní strojírenský veletrh (MSV) v Brně se v roce 2025 uskutečnil ve dnech 7.–10. října a představil aktuální směry transformace průmyslu – od digitalizace a „Digital Factory“ až po udržitelné cirkulární postupy. Hlavní expozice a doprovodné programy přilákaly na brněnské výstaviště tisíce

odborníků, investorů i zástupců firem a vědeckých institucí, kteří diskutovali o zavádění inovací do praxe, o exportních příležitostech a hledali nové možnosti spolupráce.

Významnou součástí MSV byla opět Česká národní expozice, již tradičně organizačně zaštitěná Ministerstvem

průmyslu a obchodu. V rámci této expozice se společně představilo třináct státních institucí nabízejících komplexní podporu podnikatelským subjektům – od poradenství v exportu a jeho financování a pojištění, až po podporu výzkumu či technické zkušebnictví. Národní expozice nabídla místo pro konzultace, prezentace a navazování kontaktů pro malé i velké exportéry, pro malé i velké podnikatele, jakož i jednotlivcům. Celá expozice byla koncipována již v novém jednotném vizuálním stylu státní správy, takže se s ním veřejnost mohla seznámit ještě před jeho oficiálním spuštěním v květnu 2026.

Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV) se v rámci národní expozice aktivně zapojil s informacemi o ochraně průmyslového vlastnictví. Návštěvníci se zajímali, jak je možné získat

Zdroj: ÚPV

patent, jaký je rozdíl mezi užitným a průmyslovým vzorem, jak to je s ochrannými známkami. Chtěli získat i obecné rady, jak účinně chránit své inovace na domácím i zahraničním trhu. V rámci prezentace ÚPV zájemci obdrželi informace, jak podávat přihlášky průmyslových práv, jak provádět jednoduché rešerše nebo jakou finanční podporu mohou získat malé a střední podniky na zajištění ochrany svého průmyslového vlastnictví. Pro firmy i jednotlivce byla účast ÚPV příležitostí získat tipy, jak rychle a efektivně řešit otázky ochrany průmyslového vlastnictví při zavádění nových technologií či při vstupu na zahraniční

trhy. Konzultace na místě pomohly nastínit rizika nechránění jejich řešení a nasměrování k dalším krokům – od rešerší na stav techniky až po strategii zahraniční průmyslověprávní ochrany. ✓

-hch-

Rozhodovací praxe odvolacích senátů v oblasti ochranných známek: Aktuální vývoj a výzvy

Série konferencí a vzdělávacích akcí pořádaných Úřadem průmyslového vlastnictví (Úřad) pro veřejnost vyvrcholila na podzim seminářem zaměřeným na rozhodovací praxi odvolacích senátů v oblasti ochranných známek. Seminář se uskutečnil 30. září 2025 v kongresovém sále Úřadu ve spolupráci s Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO). O atraktivitě tématu svědčila hojná účast odborné veřejnosti i pracovníků Úřadu. Program byl mimořádně pestrý a přednášející tvořila reprezentativní skupina odborníků – představitelé specializovaných útvarů Úřadu a EUIPO i zástupci právní praxe a soudnictví.

Seminář zahájil předseda Úřadu průmyslového vlastnictví Josef Kratochvíl. Následně se ujal slova Sven Stürmann, prezident odvolacích senátů EUIPO, který účastníky seznámil s nejvýznamnějšími závěry z jejich rozhodovací praxe. Poté navázaly zástupkyně Úřadu

Zdroj: ÚPV

prezentací aktuálních trendů a judikatury v odvolacích řízeních před Úřadem.

Zdroj: ÚPV

Účastníci získali také detailnější informace o rozhodnutích odvolacích senátů EUIPO a Soudního dvora EU týkajících se změny rozlišovací způsobilosti ochranné známky při posuzování důkazů o užívání, stejně jako o celkovém posuzování pravděpodobnosti záměny v případech, kdy podobnost

ochranných známek spočívá v prvcích s nízkou rozlišovací způsobilostí či v prvcích nedistinktivních. Zajímavé pohledy z právní praxe, soudnictví i správní sféry přinesla především panelová diskuze věnovaná ochranným známkám s nízkou rozlišovací způsobilostí. Závěrečná prezentace se pak soustředila na řízení před odvolacími senáty EUIPO. Po každé prezentaci měli účastníci možnost klást přednášejícím dotazy a aktivně diskutovat, čehož hojně využívali. Ačkoli se seminář věnoval náročné odborné problematice, atmosféra v sále byla díky neformálnímu vystupování přednášejících velmi přátelská a uvolněná. To ostatně dokládají i přiložené fotografie.

Akce potvrdila důležitost sdílení zkušeností napříč institucemi a praxí a zároveň ukázala, že o témata z oblasti ochranných známek je stále velký zájem. Účastníci si ze semináře mohli odnést nejen nové poznatky, ale i podněty pro svou další odbornou práci. ✓

-hch-

invent arena

Mezinárodní výstava technických novinek, patentů a vynálezů

17. – 18. června 2026

WERK ARENA Třinec

ZAHÁJENÍ
REGISTRACE
Září 2025

inventarena.cz

organizátoři:

ČESKÁ HUTNICKÁ SPOLEČNOST
CZECH METALLURGICAL SOCIETY

podpora:

hlavní partneři:

mediální partner:

Zdroj: ČHS

Úřad předal patentové řešerše mladým vynálezům ze Solnice

Úřad průmyslového vlastnictví (Úřad) podporuje děti a mladé lidi v poznávání světa průmyslových práv prostřednictvím řady vzdělávacích aktivit. Jednou z nejvýraznějších je dlouholetá spolupráce s asociací AriD (arid-hk.cz) na podpoře vynálezectví a zlepšovatelství v rámci programu **Mladý vynálezce**, který se každoročně realizuje na základní škole v Solnici. V jeho rámci školáci vymýšlejí technická zlepšení. Ta popíší a Úřad k nim následně provede patentovou řešerši. Vyhlášení letošního ročníku se v Solnici uskutečnilo 17. 10. 2025. Za Úřad se akce zúčastnil ředitel odboru patentových informací Miroslav Paclík, který se věnoval i závěrečné fázi projektu – postupně se všemi skupinami prodiskutoval jejich technické nápady. Následně se zapojil do práce hodnotící komise a při slavnostním vyhlášení výsledků předal žákům patentové řešerše vyhotovené řešeršery Úřadu. A co žáci vynalezli? Mezi jejich nápady se objevil například mobil nabíjený pohybem v kombinaci se solárním panelem, svíčka s automatickou obnovou vosku, láhev na vodu s kapsičkou na sušené ovoce, tričko se zabudovaným

Zdroj: AriD

solárním panelem, digitální dávkovač léků či dokonce „budíčko-matrace“. Samé praktické a překvapivě promyšlené nápady! Dětská fantazie a tvořivost nemají hranic. Dětem držíme palce a ZŠ Solnice přejeme úspěšné pokračování programu. Velký dík patří AriDu za jeho neutuchající podporu mladých vynálezců. Úřad je hrdý, že může být součástí tohoto inspirativního projektu. ✓

-hch-

18. 11. 2025 – Setkání IP mediátorů s předsedou Úřadu průmyslového vlastnictví

Diskuzní fórum k aktuálním otázkám IP mediací v soudní praxi

Dne 18. listopadu 2025 proběhlo setkání IP mediátorů s předsedou Úřadu průmyslového vlastnictví, zaměřené na nejnovější výzvy a trendy v oblasti mediace sporů z duševního vlastnictví ve světle soudní praxe. Tato akce, zařazená do širšího rámce aktivit podporujících IP mediaci,

umožnila účastníkům věnovat se praktickým otázkám ochrany práv k nehmotným statkům. Podtitul „Diskuzní fórum k aktuálním otázkám IP mediací v soudní praxi“ zdůraznil snahu posílit význam mediace jako efektivního nástroje pro řešení komplikovaných sporů mezi nositeli práv k duševnímu vlastnictví a jejich porušovateli. ✓

-dk-

Úřad průmyslového vlastnictví má 8 úspěšně proškolených mediátorů

EUIPO prostřednictvím ADR Center proškolovalo 8 zaměstnanců ÚPV, kteří ve dnech 20.–24. 10. 2025 absolvovali intenzivní mezinárodně uznávaný mediační kurz a získali certifikát IMI (International Mediation Institute).

Všem absolventům blahopřejeme a děkujeme zejména lektorům Eleně Koltsaki a Adi Gavrilu z ADR Center za vysoce informativní i zábavné školení. ✓

-mk-

Když se Vánoce setkají s průmyslovými právy

Prosinec je měsícem očekávání vánočních svátků, úklidu, pečení vánočního cukroví, shánění dárků, rodinných návštěv a zdobení svého obydlí. Koho by napadlo myslet na patenty!

Zvyk zdobit vánoční stromek je v našich rodinách hluboce zakořeněný a sahá až do 19. století. Každá rodina měla a má svůj styl – někdo preferuje bohatě zdobený stromek, jiný zase jednoduchý a přírodní. Prvními ozdobami byla jablka, ořechy, sušené ovoce, slaměné figurky. Symbolizovaly hojnost, zdraví a štěstí. Dnes jsou na stromcích často vidět ručně foukané skleněné ozdoby. Stále se vyrábějí tradičním způsobem – foukáním skla, ručním malováním a zdobením. Vidíme skleněné figurky (mnohdy ve tvaru zvířátek) a nezapomenout na zvonečky! Každý kousek je originál.

Slavnostní lesk stromku dodávaly a stále dodávají řetězy a svíčky – nejprve z vosku, později elektrické, a na mlsání je tu čokoláda. Špička nebo hvězda umístěná na jeho vrchol je korunou té krásy.

Otcové rodin mají za úkol sehnat pěkný stromek, nejlépe jedli či borovici. Vánoční stromky byly dříve hlavně z prořezávek v rámci lesního hospodářství, a ne z plantáží pro vánoční stromky založených, jako nyní. Podle toho vypadaly.

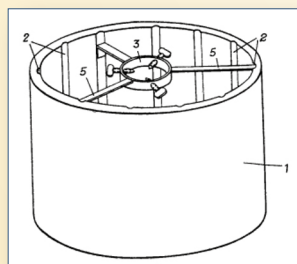
Tatínci pak do kmene koupeného stromku navrtávali dírkou, aby do nich připevnili scházející větve.

Od 70. let se začaly více objevovat i umělé vánoční stromky, vyráběné v tuzemských podnicích. Byly opakovaně k použití, skladné a „moderní“.

Ještě najít uložený stojánek, krabice s vánočními ozdobami a vše je připraveno ke zdobení!

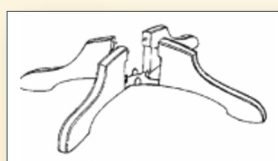
Nuž, zavzpomínejme a ozdobme si vánoční stromeček!

Pokud máte rádi stromky rostlé, najdete doma třeba stojan s vodní nádobkou, na který byl udělen patent č. 146264.

Obr. 1 Patent 146264

Stojánek, průmyslový vzor (PVZ) č. z. 32060, je jistě

Obr. 2 PVZ 32060

nadčasový a bude se nám hodit pro stromek jak přírodní, tak třeba pro stromeček umělý.

V roce 1987 by se mohlo jednat o věčně zelený plastovník chráněný průmyslovým vzorem č. 17914. Dnes by již

Obr. 3 PVZ 17914

ovšem neobstál před našimi estetickými požadavky.

Jeho ne právě zdařilý vzhled se snažil vyřešit užitný vzor č. 11089, který chránil technické řešení spočívající v umělém kmeni stromu a jakýchsi přípojných prvcích, do kterých šlo vložit větve z přírodního stromu, a vytvořit tak na pohled bohatý, symetrický vánoční stromek. Údajnou výhodou ta-

kového stromku je, že větve lze běžně koupit na předvánočních trzích a neničí se les. Teď by se mohly na stromek navěsit čokoládové figurky z vánoční kolekce označené hvězdou Orion.

Tradice značky Orion (ochranná známka č. 179504) tvá již více než sto let!

Obr. 4 OZ 179504

Byla tady i olomoucká Zora, ochranná známka č. 116819, která též vyráběla duté figurky, figurky s krémovou náplní, či salonky s fondánovou náplní. Nyní je vlastníkem těchto ochranných známek koncern Nestlé.

A po sladkostech přijdou konečně ozdoby! O tradici sklářských výrobků, jejich broušení, malování a zdobení by šel napsat samostatný článek. První dílny pro výrobu foukaných vánočních ozdob z perliček (duté perličky se navlékají na drát) se datují ke konci 19. století, a to v obci Poniklá. Poniklá je i jediným místem na světě, kde se dodnes toto tradiční

Obr. 5 ozdoba z perliček
<https://www.rautis.cz/>

perlařské řemeslo zachovalo. V roce 2020 byla rodinná firma RAUTIS oceněna zápisem na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO jako světově jedinečná dovednost.

V Podkrkonoší a Jizerských horách začali čeští skláři foukat skleněné koule a figurky, které ručně zdobili.

Samozřejmě se brzy projevila snaha o automatizaci namáhavé a nepopulární ruční práce při barvení skleněných polotovarů pro výrobu vánočních ozdob. Např. patent č. 268353 vyřešil dávkování barvicího roztoku na vnitřní stranu baněk pomocí dávkovací trysky.

Patent č. 289551 zase po technické stránce vyřešil přípravu pro upevňování skleněných polotovarů ozdob do vakuového pokovovacího zařízení.

Krásné tvary a dekory vánočních ozdob získaly ochranu průmyslovými vzory č. 25108 a č. 000502240.

Obr. 6 a 7 PVZ 25108 a 000502240

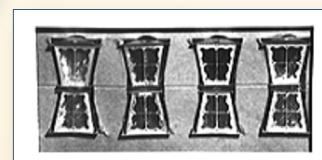
Obr. 8 PVZ 32772

v roce 2004 ČOKOLÁDOVNY FIKAR, s. r. o, z Kuřimi.

A teď ještě svítilka, třeba lucerničky chráněné vzorem č. 4708 a ozdob-

Obr. 10 PVZ 22458

Obr. 9 PVZ 4708

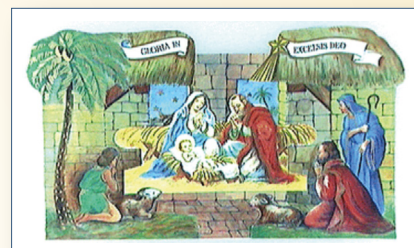
ný vánoční řetěz (průmyslový vzor č. 22458).

Zbývá již samý vrcholek stromku.

Obr. 11 a 12 PVZ 21493 a 004372340

historii a jsou považovány za kulturní dědictví. Některé betlémy jsou jednoduché, jiné jsou uměleckými díly s bohatými detaily.

Obr. 13 PVZ 24061

Obr. 14 PVZ 27414

Vyráběny jsou z různých materiálů – od dřeva přes keramiku až po papír. Liší se i velikostí. Pod vánočním stromčekom, což je klasické a oblíbené

umístění, bychom mohli najít třeba betlém chráněný průmyslovým vzorem č. 24061, nebo č. 27414, který je ze dřeva a jeho jednotlivé

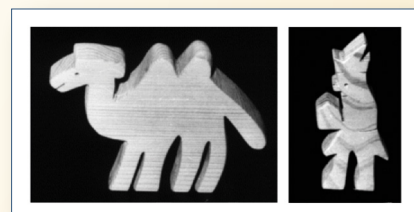
vyřezané figurky si můžeme libovolně rozestavit a celý betlém dozdobit.

Vánoční stromček už tedy stojí na svém místě, je krásně ozdoben a září barevnými svítilkami. Pod stromček ještě položíme pečlivě zabalené dárky pro naše blízké.

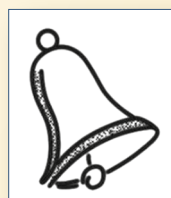
A možná už brzy zazvoní zvoneček (např. PVZ 000753969...) ✓

Krásné Vánoce!

Zdroje obrázků: databáze průmyslových práv ÚPV

Obr. 15 a 16 PVZ 27414

Obr. 17
PVZ 000753967

Shrnutí odborných článků

ČESKY

Vybrané aspekty decentralizované autonomní organizace (DAO) pohledem autorského práva

Článek se věnuje některým právním otázkám souvisejícím s decentralizovanými autonomními organizacemi (DAO) v kontextu autorského práva. Článek identifikuje právní výzvy, které tento fenomén s sebou nese. Autor článku rozebírá, jak aktuální právní rámec českého práva reaguje na otázky autorství, případně komu přiznává osobnostní a majetková autorská práva. DAO představují novátorskou formu kolektivní správy a rozhodování založenou na blockchainové technologii, která se vymyká tradičním právním kategoriím. Článek pomocí právní analýzy přispívá v objasnění některých nevyjasněných otázek při určování autorství či autorských práv DAO. S ohledem na šíři problematiky se autor zabývá zejména autorskoprávními aspekty. Autor zkoumá DAO v kontextu platné právní úpravy, včetně zahraničních přístupů (zejména USA) i reálných případů DAO.

Klíčová slova: decentralizované autonomní organizace, DAO, kryptoaktiva, smart contract, autorství, autorské právo, právnická osoba.

25. výročí přijetí autorského zákona z roku 2000

Článek shrnuje historii vzniku autorského zákona z roku 2000, popisuje jeho nejdůležitější novely přijaté od přijetí zákona do současnosti a s nimi spjaté předpisy EU a rovněž prováděcí vyhlášku k autorskému zákonu. Zmiňuje důležité judikáty Soudního dvora EU a výhled dalšího vývoje autorského práva v nejbližší budoucnosti.

Klíčová slova: autorský zákon, novela, prováděcí vyhláška, právo EU, mezinárodní smlouvy, WIPO.

Programy na podporu a rozvoj mladých vynálezců a zlepšovatelů

Článek představuje dlouhodobé aktivity Asociace rozvoje invencí a duševního vlastnictví (AriD) zaměřené na rozvoj tvořivého a technického myšlení dětí a mládeže. Hlavním tématem je program Mladý vynálezce, který vede žáky základních škol k identifikaci problémů ve svém okolí, hledání inovativních řešení a k prvním krokům v oblasti duševního vlastnictví. Text popisuje strukturu programu, jeho vzdělávací přínosy, statistické výsledky i jeho úspěchy na regionálních a mezinárodních akcích. Na program navazují metodiky pro střední školy – Metodický vynálezce a Metodický designér, které se rozšiřují o práci s patentovými databázemi a průmyslověprávní ochranu. Článek zdůrazňuje význam systematické podpory tvořivosti pro rozvoj mladých technických talentů a konkurenceschopnost společnosti.

Klíčová slova: skryté technické talenty, žákovská invence, motivace dalšího rozvoje žáka k technice, průmyslové právo, průmyslově-právní gramotnost.

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

Selected Aspects of Decentralized Autonomous Organizations (DAO) from a Copyright Perspective

The article addresses selected legal issues related to decentralized autonomous organizations (DAOs) in the context of copyright. It identifies the legal challenges that this phenomenon brings. The author of the article examines how the current legal framework of Czech law responds to questions of authorship and, where applicable, to whom it grants personal and property copyrights. DAOs represent an innovative form of collective governance and decision-making based on blockchain technology, which goes beyond traditional legal categories. Through legal analysis, the article helps to clarify some unclear issues in determining authorship or copyrights of DAOs. Given the complexity of the issue, the author focuses primarily on copyright aspects. The author examines DAOs in the context of applicable legal regulations, including foreign approaches (especially the USA) and real cases of DAOs.

Keywords: decentralized autonomous organizations, DAO, crypto assets, smart contract, authorship, copyright, legal entity.

25th Anniversary of the Adoption of the Copyright Act of 2000

The article summarizes the history of the Copyright Act of 2000, describes its most important amendments adopted since its adoption to the present day and the related EU regulations, as well as the implementing decree to the Copyright Act. It mentions important judgments of the Court of Justice of the European Union and the vision of the further development of copyright in the near future.

Keywords: Copyright Act, amendment, implementing decree, EU law, international treaties, WIPO.

Programs to Support and Develop Young Inventors and Innovators

The article presents the long-term activities of the Association for the Development of Inventions and Intellectual Property (AriD) focused on the development of creative and technical thinking in children and youth. The main topic is the young inventor program, which guides elementary school students to identify problems in their environment, find innovative solutions and take the first steps in the field of intellectual property. The text describes the structure of the program, its educational benefits, statistical results and its achievements at regional and international events. The program is followed by methodologies for secondary schools – Methodical inventor and Methodical designer, which are expanded to include work with patent databases and industrial property protection. The article emphasizes the importance of systematic support for creativity for the development of young technical talents and the competitiveness of society.

Keywords: hidden technical talents, students' creativity, motivation for further student development in technology, industrial property law, industrial property literacy.

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společností Wolters Kluwer, a.s., C. H. Beck, s.r.o., a Atlas consulting, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI, Beck-online, Codexis a na webový portál www.pravniprostor.cz, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymezí cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž statí zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zvaží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících březen, červen, září a prosinec. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.

O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při pro-sazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.

